

مدرس بهره‌ور

دانش آموز بهره‌ور

مشق شب بهره‌وری در آموزش و پرورش

- ۹ « بررسی عملکرد وزارت آموزش و پرورش در حوزه بهره‌وری
- ۴ « سازوکار تنظیم‌گری بهره‌وری در بستر تعلیم و تربیت
- ۱۲ « تحلیل اثربخشی و کارایی دوره‌های آموزشی بهره‌وری

گفت‌وگو

مدارس بهره‌ور
مسیر نوین پرورش نسل
خلاق و توانمند

۸

خبر

معاون رئیس‌جمهور و
رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور
منصوب شد

۲

خبر

رونمایی از
سامانه داده‌باز
سازمان ملی بهره‌وری ایران

۲

معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور منصوب شد

اگر چه در این مدت تلاش‌هایی صورت گرفته اما هنوز با نقطه مطلوب فاصله داریم. دلیل آن این است که علی‌رغم وجود بستر قانونی و دانش فنی، در اجرا و عملیات خیلی موفق نبودیم و درک صحیحی از بوروکراسی سطح خیابان نداریم. رئیس سابق سازمان اداری و استخدامی کشور هم بهره‌وری را یکی از خروجی‌های بزرگ نظام در برنامه هفتم دانست و گفت: رشد اقتصادی بدون بهره‌وری امکان ندارد. اگر چه در سه سال گذشته در بعضی بخش‌ها شرایط خوبی نداشتیم، اما امروز در حوزه نفت، جزو دستگاه‌هایی هستیم که بهره‌وری ما به شدت بالا رفته است. میثم لطیفی با اشاره به رشد ۳/۴ درصدی شاخص کل عوامل تولید در ۳ سال اخیر خاطر نشان کرد: بیش از ۷۵ درصد رشد اقتصادی کشور در این مدت از محل بهره‌وری بوده است.

باقی مانده است. دکتر علاءالدین رفیع‌زاده؛ معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان این سازمان نیز با بیان اینکه به‌زودی اتفاق بسیار بزرگی در سازمان اداری و استخدامی کشور رقم خواهد خورد، خاطر نشان کرد: دولت هوشمند، ساختار و اندازه دولت، سرمایه انسانی، ارزیابی عملکرد و بهره‌وری پنج محور اصلی در برنامه هفتم توسعه هستند، اما متأسفانه نمود فعالیت‌های ما در طول سه دهه گذشته در سطح عملیاتی مشخص نیست و مردم الکترونیکی شدن فرایندها را حس نمی‌کنند. وی بیان کرد: ما نیازمند تربیت مدیران و کارشناسان حرفه‌ای هستیم و نه صرفاً علمی و نظری. در این میان فلسفه وجودی مرکز آموزش مدیریت دولتی به‌عنوان سازمان وابسته نیز همین بوده است. معاون رئیس‌جمهور با تأکید بر اینکه مرکز آموزش مدیریت دولتی باید مدیران و کارشناسان حرفه‌ای تربیت کند و آموزش‌های ما اثربخش باشد، اظهار کرد: قرار بود در نظام مدیریت عملکرد، پرداخت‌ها را به خروجی‌ها و عملکرد را به بهره‌وری متصل کنیم و از آن به‌عنوان یک ابزار برای تشخیص آسیب‌های نظام اداری استفاده و بدینوسیله مسیر تحقق بهره‌وری را طی کنیم.

رئیس‌جمهور با صدور حکمی دکتر علاءالدین رفیع‌زاده را به سمت معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور منصوب کرد. در همین راستا مراسم تکریم و معارفه معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان اداری و استخدامی با حضور محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور برگزار شد. معاون اول رئیس‌جمهور در این مراسم گفت: موضوع بهره‌وری برای ما حیثیتی شده است. سازمان بهره‌وری با همکاری سازمان اداری و استخدامی برای افزایش بهره‌وری تلاش کنند. وی افزود: باید تعارف را کنار گذاشت. گاهی یک تشکیلات موازی به خاطر یک فرد ایجاد می‌شود. از این تشکیلات موازی کم نداریم. عارف گفت: افزایش بهره‌وری یک هدف دیگر است که شعار آن داده شده، ولی چه اتفاقی افتاده است؟ هزینه تولید در ایران خیلی بالاتر از سایر کشورهاست. قیمت گندم خود را با کجایی می‌توانیم مقایسه کنیم؟ بهره‌وری در کشور ما در حد شعار

پیام تسلیت دکتر پیشوایی به مناسبت شهادت سید حسن نصرالله

عالمی، امام موسی صدر و سید عباس موسوی بود و بی‌تردید شهادتش همچو اسلافش نه تنها خللی در راه و مکتبش ایجاد نکرده، بلکه موجب بالندگی بیشتر شجره طیبه عزت و مقاومت در سراسر عالم خواهد شد. رژیم ظالم و کودک‌کش صهیونی نیز همچو گذشته از این جنایت سودی نخواهد برد؛ چرا که رهروان سید حسن نصرالله مصمم‌تر از گذشته تحت هدایت‌های حکیمانانه رهبر معظم انقلاب اسلامی، ادامه مسیر مقاومت و عزت را خواهند پیمود. امید است جامعه جهانی و سازمان‌های بین‌المللی هر چه زودتر نسبت به مسئولیت و رسالت انسانی خود در قبال جنایات رژیم صهیونی عمل کرده و بیش از این موجبات شرمساری بشریت را فراهم نیاورند.

خداوند متعال، علو درجات ایشان را مسئلت دارم. سید حسن نصرالله رهبری مدبر، شجاع، مبتکر، مومن و استوار برای نهضت مقاومت در برابر ظلم و پلیدی بود و با نقش‌آفرینی برجسته، عزت و کرامت را برای آزادی‌خواهان و به‌خصوص مردم لبنان به ارمغان آورد. او ادامه‌دهنده راه سلسله رهبران عدالت‌خواه همچو امام خمینی (ره)، سید شرف‌الدین

پیام میر سامان پیشوایی، رئیس سازمان ملی بهره‌وری ایران، به مناسبت شهادت سید حسن نصرالله، دبیر کل حزب الله لبنان و جمعی از مجاهدان جبهه مقاومت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَن قُضِيَ نَحْبُهُ وَمِنْهُمْ مَن يَنْتَظَرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا

شهادت سید مقاومت، عالم مجاهد سید حسن نصرالله، رهبر حزب الله لبنان و جمعی از مجاهدان جبهه مقاومت را محضر حضرت ولی عصر (عج)، رهبر معظم انقلاب اسلامی، بازماندگان و آحاد آزادی‌خواهان و مسلمانان جهان به‌خصوص مردم لبنان قهرمان تبریک و تسلیت عرض کرده و از

از سامانه داده‌باز سازمان ملی بهره‌وری ایران رونمایی شد

بهره‌وری ایران اقدام به طراحی و پیاده‌سازی سامانه داده‌باز خود کرده است. داده‌باز جزو رویکردهای شفافیت در دولت و از پیش‌نیازهای مردم‌سپاری و نخبه‌سپاری امور است. در این سامانه تمامی داده‌های خام و محاسباتی مرتبط با بهره‌وری به همراه شناسنامه داده‌مدون، در دسترس عموم قرار گرفته است. دانشجویان، نخبگان، مشاوران و متخصصان بهره‌وری می‌توانند با مراجعه به این سامانه در کمترین زمان ممکن به داده‌های موردنیاز در پژوهش‌های حوزه بهره‌وری خود دست یابند.

سامانه داده‌باز سازمان ملی بهره‌وری ایران، با حضور رئیس و جمعی از مدیران سازمان و متخصصان تأیید صلاحیت‌شده بین‌المللی بهره‌وری، رونمایی شد. به گزارش روابط عمومی سازمان ملی بهره‌وری ایران، در راستای هوشمندسازی فرآیندهای جمع‌آوری، تحلیل و انتشار داده‌های بهره‌وری، افزایش نرخ تولید علم و نظریه‌های بومی، سازمان ملی

کسب موفقیت سازمان ملی بهره‌وری ایران در جشنواره شهید رجایی

سال ۱۴۰۲ نسبت به ۱۴۰۱، نیز ۱۰ درصد رشد را نشان می‌دهد. همچنین چندی پیش، سازمان ملی بهره‌وری ایران در «دهمین دوره ارزیابی کیفیت خدمات الکترونیکی دستگاه‌های اجرایی کشور» نیز موفق به کسب رتبه چهاردهم از بین ۱۶۲ دستگاه شرکت‌کننده شد و رتبه عالی را کسب کرد. شایان ذکر است، در سه سال اخیر متوسط رشد ۲/۵ درصدی بهره‌وری کل عوامل تولید بعد از ۱۵ سال منجر به آن شد که ۷۵ درصدی از رشد اقتصادی کشور از محل بهره‌وری تأمین شود.

سازمان ملی بهره‌وری ایران در ارزیابی سال ۱۴۰۲ جشنواره شهید رجایی، با کسب ۱۶۶۷ امتیاز از مجموع شاخص‌های عمومی و اختصاصی برای سومین سال پیاپی در سطح «خوب» ارزیابی شد. عملکرد سازمان ملی بهره‌وری ایران با ۲۲ درصد بهبود عملکرد نسبت به سال ۱۴۰۱ در سطح دستگاه‌های موفق قرار گرفت. این سازمان در ارزیابی سه سال اخیر جشنواره شهید رجایی، همواره روند صعودی داشته و از این حیث، بهترین عملکرد خود را در ادوار این جشنواره در سال ۱۴۰۲ به ثبت رسانده است. لازم به ذکر است، بر این اساس، عملکرد سازمان ملی بهره‌وری ایران در

نشست دوره‌ای هم‌اندیشی متخصصان بین‌المللی بهره‌وری ایران (IPCB) برگزار شد

امیدواریم با سرعت و فعالیت بیشتری تقویت شود. گفتنی است، در این نشست، ضمن ارائه گزارشی از عملکرد متخصصان بین‌المللی در برگزاری دوره‌های توانمندسازی بهره‌وری، از سامانه «داده‌باز سازمان ملی بهره‌وری ایران» رونمایی شد. همچنین، دو نفر از متخصصان، تجارب خود را در زمینه «سنجش بهره‌وری در بخش دولتی» و «هوشمندسازی و تحول دیجیتال» به اشتراک گذاشتند. در انتهای برنامه نیز، قرائت سوگندنامه مسئولیت حرفه‌ای و اعطای گواهینامه به چهار متخصص مورد تأیید در فرایند ارزیابی بین‌المللی، صورت گرفت.

شعار «هسته دانا و بازوان توانا» در عرصه بهره‌وری کشور محقق شود. رئیس سازمان ملی بهره‌وری ایران خاطر نشان کرد: شکل‌گیری «کانون متخصصان بین‌المللی بهره‌وری» در کشور، اقدام بسیار ارزشمندی در این مسیر است که

سومین نشست متخصصان بهره‌وری تأیید صلاحیت‌شده با حضور رئیس سازمان ملی بهره‌وری ایران برگزار شد. در این نشست، میرسامان پیشوائی ضمن تأکید بر اهمیت نقش آفرینی متخصصان و نخبگان کشور در ارتقای بهره‌وری، افزود: دولت از دریافت نظرات متخصصان بین‌المللی بهره‌وری و سایر نخبگان کشور، در تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی بر نامه پنج‌ساله هفتم، استقبال می‌کند. وی تأکید کرد: برای تقویت حرکت ملی بهره‌وری، باید توجه بیشتر به نخبه‌سپاری و مردمی‌سازی اقدامات در اولویت قرار گیرد تا

کتاب «در مسیر ایران بهره‌ور» منتشر شد

(۳) توسعه جریان نوآوری بهره‌ور، (۴) مردم‌سپاری فعالیت‌های سازمان از طریق گسترش شبکه ملی بهره‌وری و (۵) ارتقای اثربخشی چرخه مدیریت بهره‌وری و توانمندسازی متولیان بهره‌وری تشریح شده است. در پایان و در فصل هفتم سعی شده است اولویت‌های کلیدی برای استمرار تسریع حرکت ملی بهره‌وری در مسیر آینده توضیح داده شود.

در سه سال گذشته شده است را بیان کند. در فصل اول این کتاب دستاوردهای کلیدی زیست‌بوم بهره‌وری کشور در سه سال اخیر بر مبنای نماگرهای کمی عملکردی تبیین شده است. در ادامه و در قالب فصول دوم تا ششم این کتاب، مجموعه اقدامات و ابتکارات سازمان ملی بهره‌وری ایران در راستای ایفای نقش به عنوان نهاد تنظیم‌گر هوشمند و مردمی زیست‌بوم بهره‌وری کشور ذیل پنج رویکرد تحول‌آفرین (۱) تقویت نقش تنظیم‌گری به منظور جاری‌سازی سیاست‌ها، (۲) هوشمندسازی فرآیندهای جمع‌آوری، تحلیل داده و سنجش بهره‌وری،

این کتاب که در هفت فصل سازمان یافته است سعی بر آن دارد که مبتنی بر شاخص‌های کمی و مستندات عملکردی مجموعه تلاش‌ها و اقداماتی که منجر به ایجاد رشد قابل توجه بهره‌وری و گسترش شبکه ملی بهره‌وری

انتشار گزارش برنامه‌های ارتقای بهره‌وری دستگاه‌های اجرایی کشور

امام خمینی (ره)، ثبت اسناد و املاک کشور و فرایند تهیه آن ارائه شده است. گفتنی است، سازمان ملی بهره‌وری ایران با آسیب‌شناسی اقدامات گذشته و اخذ نظرات ذی‌نفعان و خبرگان، در سه سال گذشته با اتخاذ رویکردهای تحولی مانند تمرکز بر تنظیم‌گری بهره‌وری، مردمی‌سازی و نخبه‌سپاری فعالیت‌های سازمان و تدوین نظام‌نامه جدید «چرخه مدیریت بهره‌وری»، پیشگام بسترسازی برای ایفای نقش و مشارکت دستگاه‌های اجرایی، شرکت‌های دولتی، شرکت‌های خصوصی و دانش‌بنیان و مردم در حرکت ملی بهره‌وری بوده است.

این گزارش خلاصه‌ای از برنامه‌های ارتقای بهره‌وری دستگاه‌های اجرایی به همراه فرایند تهیه آن‌ها را ارائه کرده است. به گزارش روابط عمومی سازمان ملی بهره‌وری ایران، در این گزارش برنامه‌های ارتقای بهره‌وری دستگاه‌های اجرایی وزارتخانه‌های امور خارجه، علوم، تحقیقات و فناوری، جهاد کشاورزی، نیرو، ارتباطات و فناوری اطلاعات، فرهنگ و ارشاد اسلامی، میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و سازمان‌های اداری و استخدامی کشور، حفاظت محیط زیست، سازمان اوقاف و امور خیریه، زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، کمیته امداد

سازوکار تنظیم‌گری بهره‌وری در بستر تعلیم و تربیت

مهدیه شاه‌جهانی
کارشناس سنجش و تحلیل
سازمان ملی بهره‌وری ایران

بهره‌وری دانش‌آموزان خواهد شد. به‌منظور ارزیابی بهره‌وری مدارس، از چارچوبی پویا در قالب (۱) تعریف نتایج توسط مدارس، (۲) انتخاب روش، (۳) توسعه روش و (۴) تعریف فرایند ارزیابی و اصلاح روش، استفاده شده است. لازم به ذکر است، امکان ارزیابی بهره‌وری در مدارس در این مدل، بر اساس فرم‌های خوداظهاری و مستندات ارسالی مدارس، توسط تیم ارزیاب سنجش بهره‌وری مدارس در کارگروه سنجش بهره‌وری در سازمان فراهم می‌شود. «بازی‌های بهره‌وری» با عنوان سه بازی «چرخ‌دنده»، «انتخاب انرژی» و «قهرمان محله» با بهره‌گیری از متخصصان طراحی بازی‌های فکری و با مشارکت بخش خصوصی طراحی و تولید شده است. محور این بازی‌ها آموزش بهره‌وری در سطح کلان، از طریق بازی چرخ‌دنده، در سطح منطقه‌ای در بازی قهرمان محله و در سطح خانواده در بازی انتخاب انرژی است.

۱ بازی چرخ‌دنده

«بازی چرخ‌دنده» یک بازی گروهی است که با هدف تقویت هوش اقتصادی و محوریت مفهوم بهره‌وری طراحی شده است. این بازی شامل مفاهیمی همچون مدیریت نقدینگی، شناخت و مدیریت منابع و عوامل تولید، صنایع و سازمان‌های ملی، هم‌افزایی صنایع و مدیریت اقتصادی است. این بازی در دو سطح ساده و پیشرفته ارائه می‌شود.

۲ بازی قهرمان محله

در این بازی به مشکلاتی همچون بی‌توجهی افراد به تولیدات مولد، مدیریت مصرف و محیط‌زیست پرداخته می‌شود. بازیکنان در طول بازی به شناسایی چالش‌های محله پرداخته و با انجام مأموریت‌هایی در سطوح مختلف به آبادسازی محله کمک می‌کنند. آنان با مشارکت مردم محله، منابع مالی جمع‌آوری کرده و در راستای مأموریت‌های تعریف‌شده، محله را آباد و درآمد کسب می‌کنند. بازیکنان با بهره‌گیری از منابع، فعال‌سازی مکان‌ها و تأمین کالاهای موردنیاز نهادهایی مانند مسجد، مدرسه و سرای محله به تقویت این نهادهای اجتماعی کمک می‌کنند.

۳ بازی انتخاب انرژی

این بازی برای مقابله با بحران مصرف انرژی در سطح خانواده طراحی شده است. مسائل مرتبط با بحران کمبود انرژی، اتمام سوخت‌های فسیلی و آلودگی زیست‌محیطی از جمله مشکلاتی هستند که در این بازی مطرح می‌شود. بازیکنان در طول این بازی با سازوکارهای مصرف‌بهینه انرژی در سطح خانه، کارخانه و سازمان‌ها آشنا می‌شوند و می‌آموزند که چگونه مصرف انرژی را بهینه کنند.

۴ بازی «بهره‌وری در زنجیره تأمین»

مینو ابراهیمی - بازی «بهره‌وری در زنجیره تأمین» برای گروه سنی بزرگسال طراحی شده و بر مدیریت جریان‌های اطلاعاتی در یک زنجیره تأمین اشاره دارد. در این بازی تشدید اثر تصمیمات اعضاء بر هزینه‌های کل زنجیره تأمین به‌صورت عینی و ملموس قابل مشاهده است. مدیریت زنجیره تأمین (که مفهوم محوری در طراحی این بازی است) بر یکپارچه‌سازی فعالیت‌ها و جریان‌های اطلاعاتی از طریق بهبود روابط زنجیره‌ای برای دستیابی به مزیت بهره‌وری قابل اتکا و مداوم تأکید دارد. امروزه تضمین توسعه پایدار هر کشور منوط به حفظ و استفاده بهینه از منابع محدود و غیرقابل جایگزین در آن کشور است. در این بازی که در قالب گروه‌های ۴ نفره برگزار می‌شود، شرکت‌کنندگان در نقش‌های تولیدکننده، توزیع‌کننده و خرده‌فروش با توجه به کشش تقاضا و هزینه‌های مختلف اقدام به برآورده کردن تقاضا و ثبت سفارش خود می‌کنند.

در راستای تنظیم‌گری بهره‌وری و بسترسازی حکمرانی بهره‌وری، از آبان ماه سال ۱۴۰۱، برنامه‌ریزی و طراحی سازوکار ترویج بهره‌وری در سطح مدرسه و در گام‌های ابتدایی تعلیم و تربیت در دستور کار سازمان ملی بهره‌وری ایران قرار گرفت. اشاعه فرهنگ بهره‌وری و ترویج کلیه ذی‌نفعان حوزه بهره‌وری به استفاده بهینه از منابع و همچنین بهسازی عادات و رفتارها از سطوح ابتدایی زندگی و در میان کودکان و نوجوانان، رویکرد اصلی سازمان در این خصوص بوده است. به عبارتی، ارتقای بهره‌وری، مستلزم طراحی سازوکار ورود نگرش و عملکرد مبتنی بر بهره‌وری در بستر تعلیم و تربیت است.

گسترده‌ی مفهوم بهره‌وری و شمولیت حوزه‌های متعدد نیازمند افزایش شناخت و آگاهی در این زمینه بوده و درک عوامل مؤثر بر آن، منجر به تحقق رشد و پیشرفت در سطوح فردی، اجتماعی و ملی خواهد شد. با توجه به تأکید مقام معظم رهبری در صدر سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله هفتم، مبنی بر افزایش بهره‌وری کل عوامل تولید (منابع انسانی، سرمایه، فناوری و مدیریت) و سهم ۳۵ درصدی بهره‌وری از رشد، تحقق بهره‌وری به‌عنوان عامل مؤثر و پایدار رشد و توسعه تلقی شده و دستیابی به هدف تعریف‌شده، نیازمند توجه به این مهم در تمام حوزه‌ها و نهادهاست. استمرار و بقای هر جامعه مستلزم آن است که مجموعه باورها، ارزش‌ها و رفتارها، دانش‌ها و مهارت‌ها به‌درستی و براساس نیاز و ضرورت جامعه به نسل جدید منتقل شود.

آموزش و پرورش به‌عنوان مهم‌ترین و مؤثرترین نهاد فرهنگی در تحقق اهداف و آرمان‌های جوامع شناخته شده و مدرسه به‌عنوان کانون عرضه خدمات و فرصت‌های تعلیم و تربیت، زمینه‌ساز درک و اصلاح موقعیت توسط دانش‌آموزان و تکوین و تعالی پیوسته هویت آنان است، بنابراین مدرسه به‌عنوان مهم‌ترین و مؤثرترین پایگاه تعلیم و تربیت، به‌عنوان بستر مناسبی برای ترویج بهره‌وری و آموزش آن شناخته می‌شود. از آنجا که افزایش مشارکت نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در گفتمان‌سازی بهره‌وری، منجر به تسریع حرکت ملی بهره‌وری و تعمیق گام‌های ترویج بهره‌وری خواهد شد؛ «طرح مدرسه بهره‌ور»، به‌عنوان نقطه آغازین حرکت ملی بهره‌وری در راستای ترویج بهره‌وری در میان مربیان و دانش‌آموزان و از طریق نهاد آموزشی مدرسه، طراحی و از سال ۱۴۰۱ تاکنون جاری شده است.

به‌منظور تحقق اهداف مذکور، شیوه‌نامه مدرسه بهره‌ور و بازی‌های بهره‌وری به‌عنوان دو ابزار تسهیل‌کننده، طراحی و اجرا شده است. ابزارهای مذکور از طریق (۱) افزایش شناخت و آگاهی مربیان و مترجمان از مفهوم بهره‌وری و نقش و جایگاه آن در رشد و پیشرفت، (۲) زمینه‌سازی برای دستیابی به استانداردهای بهره‌وری عوامل در مدرسه، (۳) ارائه مدلی مطلوب از نقش‌آفرینی ذی‌نفعان در بهبود بهره‌وری در مدارس، (۴) رشد مهارت‌های عوامل انسانی در بهره‌داری از فضا، تجهیزات و امکانات مدرسه و (۵) ایجاد انگیزه رقابت در مدارس برای بهبود دائمی بهره‌وری، بستر ارتقای بهره‌وری در سطح مدرسه را فراهم می‌کند. در «شیوه‌نامه مدرسه بهره‌ور»، نحوه ارتقای بهره‌وری با همکاری مدارس، تعریف و تفسیر می‌شود. در این شیوه‌نامه با تکیه بر مدل‌های تعالی و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، مدل مدرسه بهره‌ور و عوامل مؤثر بر بهره‌وری مدارس ارائه شده است. گام‌های اجرایی طرح در قالب چهار گام (۱) تشکیل کمیته بهره‌وری مدارس و برگزاری دوره‌های آموزشی مربیان، (۲) اجرای مدل و برگزاری دوره‌های آموزشی آموزگاران، (۳) ارزیابی و (۴) ترویج تجارب، تعریف شده است.

در چارچوب این مدل به ایجاد تحول و خلق ارزش پایدار توجه شده و با هدف دستیابی به نتایج مطلوب، بهبود عملکرد تضمین شده است. جهت‌گیری این مدل بر مبنای تعلیم و تربیت مبتنی بر شایستگی‌های پایه و تأکید بر تمام‌ساحت‌های تعلیم و تربیت تعریف شده است. حوزه اجرا و جاری‌سازی در این مدل شامل (۱) افزایش مشارکت مربیان، دانش‌آموزان و خانواده (۲) تقویت روحیه علمی، مسئولیت اجتماعی و آداب زندگی متعالی و (۳) هدایت نوآوری، خلاقیت و استفاده از فناوری است و در نهایت این مدل منتج به بهره‌وری در مدارس و

در چارچوب این مدل به ایجاد تحول و خلق ارزش پایدار توجه شده و با هدف دستیابی به نتایج مطلوب، بهبود عملکرد تضمین شده است. جهت‌گیری این مدل بر مبنای تعلیم و تربیت مبتنی بر شایستگی‌های پایه و تأکید بر تمام‌ساحت‌های تعلیم و تربیت تعریف شده است. حوزه اجرا و جاری‌سازی در این مدل شامل (۱) افزایش مشارکت مربیان، دانش‌آموزان و خانواده (۲) تقویت روحیه علمی، مسئولیت اجتماعی و آداب زندگی متعالی و (۳) هدایت نوآوری، خلاقیت و استفاده از فناوری است و در نهایت این مدل منتج به بهره‌وری در مدارس و

مدل مدرسه بهره‌ور

مشاهده فیلم اولین مسابقه به‌جام

متن کامل گزارش

مسئول دفتر طرح و برنامه مجتمع آموزشی مجتهد «بانو امین» در گفت‌وگو با «بهره‌وری ملی»:

مدارس بهره‌ور سازنده تمدن نوین اسلامی خواهند بود

کارآمد نظام مشارکت خانواده از سوی اندیشمندان و سیاستگذاران آموزشی و تربیتی است.

نظر شما درباره شیوه‌نامه «مدرسه بهره‌ور» که توسط سازمان ملی بهره‌وری تدوین شده چیست؟

شیوه‌نامه ارائه شده توسط سازمان ملی بهره‌وری ایران به خوبی تدوین شده است، اما نکته مهم در این است که شاخص‌ها و الگوهای طراحی شده باید باعث حرکت به سمت نظام‌های کیفی شود. نباید مدارس تنها به اجرای سطحی برنامه‌ها بپردازند، بلکه باید باور و انگیزه در دانش‌آموزان ایجاد شود. همچنین برای ارزیابی مدارس بهره‌ور نباید به چک‌لیست‌ها بسنده شود، بلکه نیاز به کارشناسان خبره داریم که بتوانند این فرایندها را به درستی ارزیابی کنند. برای مثال، ممکن است یک مدرسه نماز جماعت برگزار کند، اما این امر به ساخت و شکل دهی باور و اراده در دانش‌آموز منجر نشود. در مقابل، مدرسه دیگری ممکن است الگو و نظامی طراحی کند که باور دانش‌آموزان را نسبت به چرایی تعبد و روحیه تعبدپذیری شکل دهد. از این رو، از نظر بهره‌وری، این دو رویکرد کاملاً متفاوت هستند. اگر به این موضوع توجه نشود، بهره‌وری به معنای کارآمدسازی ساختار تعلیم و تربیت در سطح مطلوب آن محقق نخواهد شد.

برای سنجش بهره‌وری مدارس با این رویکرد، شاخص و چک‌لیست کافی نیست، بلکه سیستم‌های خبرگی لازم است تا بتوان این فرایندها را به درستی ارزیابی کرد. نکته دیگری که باید مورد توجه قرار گیرد، بحث جواز بهره‌وری است. اگر مدارس بهره‌ور بتوانند تسهیلات حمایتی (مالی، فکری، نیروی انسانی و...) مشابه شرکت‌های دانش‌بنیان دریافت کنند، این موضوع قطعاً برای آنها انگیزاننده خواهد بود. در واقع، نقش برخی مدارس در تولید الگوهای آموزشی مشابه نقش شرکت‌های دانش‌بنیان است که قابلیت توسعه آموزش و پرورش کشور را دارند. برخی مدارس غیردولتی واقعاً تولیدکننده الگوهای آموزشی هستند و یا برای بهبود فرایندهای مدیریتی از فناوری استفاده می‌کنند. این اقدامات نیازمند منابع گسترده‌ای است که گاهی به دلیل ناتوانی مدارس در تأمین آن، روند توسعه کند می‌شود. این موضوع برای مدارس دولتی نیز جذاب و انگیزاننده است. بنابراین اگر سازمان ملی بهره‌وری ایران بتواند با نهادهای ملی نظیر معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری در این زمینه همکاری کند، این امر بسیار مؤثر و راهگشا خواهد بود.

چه راهکارهایی برای ارتقای انگیزه معلمان در مسیر بهره‌وری مدارس پیشنهاد می‌کنید؟

اولین و مهم‌ترین اقدام برای افزایش انگیزه معلمان، ارتقای سطح علمی و حرفه‌ای آنان بر اساس سند تحول بنیادین است. معلمان باید به سطوح بالای توانمندی برسند تا بتوانند دانش‌آموزان را به درستی هدایت کنند. بهره‌وری نباید تنها به مصرف منابع محدود شود؛ بلکه مهم‌ترین معیار مدرسه بهره‌ور، پرورش نیروی انسانی با استعداد برای آینده است.

چه موانعی در راه تبدیل مدارس سنتی به مدارس بهره‌ور وجود دارد و چگونه می‌توان آن‌ها را رفع کرد؟

اولین مانع، ساختار سنتی نظام آموزش و پرورش است که به تحول بنیادین نیاز دارد. اگر چه سند تحول بنیادین که از سال ۱۳۹۰ ابلاغ شده، اما سرعت اجرای آن بسیار کند بوده است، از این رو، نیازمند تحول در روش‌های آموزشی، برنامه درسی و استفاده از فناوری‌های نوین در مدارس هستیم. این مسائل نیازمند مشارکت متخصصان و نخبگان، به ویژه از شرکت‌های دانش‌بنیان است.

کارگاه‌های آموزشی مرتبط با بهره‌وری که در مدرسه شما برگزار شده است، چه بازخوردی داشته است؟

برگزاری این کارگاه‌ها توانسته برخی از مفاهیم بهره‌وری را به دانش‌آموزان منتقل کند و به تدریج باعث گفت‌وگوهای سازنده‌ای مفاهیم بهره‌وری در جامعه شود، اما کافی نیست و نیاز به ارتقای مدل‌ها و طراحی‌های بهتری وجود دارد.

در دنیای امروز، مفهوم بهره‌وری تنها به محیط‌های صنعتی و اقتصادی محدود نمی‌شود، بلکه در نظام‌های آموزشی نیز اهمیت ویژه‌ای یافته است. مدارس به عنوان یکی از اساسی‌ترین نهادهای تربیتی جامعه، نقشی کلیدی در ارتقای بهره‌وری ملی دارند. با این وجود، نظام‌های سنتی آموزش و پرورش، علی‌رغم تلاش‌ها، هنوز نتوانسته‌اند بهره‌وری واقعی را در سطح مطلوب محقق کنند. از این رو، تحول بنیادین در این نظام‌ها و استفاده از الگوهای نوین آموزشی ضروری به نظر می‌رسد. مدارس بهره‌ور با استفاده از فناوری‌های نوین، مدیریت آگاه و معلمان توانمند می‌توانند الگویی برای سایر مدارس کشور باشند. «بهره‌وری ملی» در گفت‌وگو با زهرا غلامزاده، مسئول دفتر طرح و برنامه مجتمع آموزشی مجتهد «بانو امین» عوامل و موانع برای رسیدن به مدرسه بهره‌ور را بررسی کرده است که در ادامه بخشی از آن آمده است.

از دیدگاه شما، مدرسه بهره‌ور چگونه مدرسه‌ای است؟

مدرسه بهره‌ور، مدرسه‌ای است که بتواند نیروی انسانی را در شش ساحت اصلی تربیتی -سند تحول بنیادین شامل علمی-فناورانه، حرفه‌ای-اقتصادی، سیاسی-اجتماعی، هنری-مهارتی، زیستی-بدنی و عبادی-اخلاقی پرورش دهد. این مدرسه دارای الگوها و نظام‌های آموزشی و تربیتی تحول‌گراست که در بُعد نیروی انسانی، بر ارتقای معلمان و دانش‌آموزان متمرکز است؛ افرادی که علاوه بر توانایی علمی، از اخلاق و نشاط نیز بهره‌مند هستند. همچنین در بُعد سازمانی، چنین مدرسه‌ای دارای مدیریتی آگاه و آینده‌نگر است که در طراحی راهبردهای زیرساختی و آموزشی نقش مهمی ایفا می‌کند.

خروجی و نتیجه یک مدرسه بهره‌ور چیست؟

خروجی اصلی مدرسه بهره‌ور، نیروی انسانی متعهد و متخصصی است که قادر به نقش‌آفرینی در ساخت تمدن نوین اسلامی باشد. این نیروها با صلاحیت‌های علمی، اخلاقی و حرفه‌ای خود آینده کشور را شکل می‌دهند.

چگونه یک مدرسه بهره‌ور بر عملکرد دانش‌آموزان و معلمان تأثیر می‌گذارد؟

مدارس بهره‌ور با تکیه بر الگوها و نظام‌های کارآمد، شش ساحت تربیتی را به دانش‌آموزان آموزش می‌دهند و آن‌ها را به سوی دستیابی به صلاحیت‌های علمی، حرفه‌ای و اخلاقی سوق می‌دهند. این مدارس همچنین برای معلمان فرصتی برای ارتقای صلاحیت‌های حرفه‌ای فراهم می‌کنند که در نهایت منجر به بهبود کیفیت آموزشی خواهد شد.

نهاد آموزشی مدرسه چه نقشی در ارتقای بهره‌وری ملی ایفا می‌کند؟

مدرسه به عنوان نهاد تربیت‌کننده نیروی انسانی، نقش اساسی در ارتقای بهره‌وری ایفا می‌کند. نوآوری و فناوری که آینده کشور را رقم می‌زند، به نیروهای انسانی کارآمد نیاز دارد. بنابراین مدارس بهره‌ور با تربیت افرادی نوآور و متخصص، به طور مستقیم در ارتقای بهره‌وری کشور سهم دارند.

نقش خانواده در مدارس بهره‌ور چیست و چگونه می‌توان این نقش را تقویت کرد؟

نقش خانواده در یک مدرسه بهره‌ور طبق سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، به عنوان یکی از ارکان تربیت، بسیار مهم است و اتصال خانواده به مدرسه از نظر نقش‌آفرینی و مشارکت در ساختار تعلیم و تربیت، اثرگذاری و کیفیت تعلیم و تربیت را بیشتر خواهد کرد. از این رو، برای تقویت این نقش نیاز به طراحی سیستم تعلیم و تربیت مدرسه با توجه به ارکان نقش‌آفرین و تعیین جایگاه مشارکت خانواده، در این سیستم است. اما در روند جریان اجتماعی، برخی از خانواده‌ها به دلیل مشغله زیاد شغلی از این امر غافل هستند و یا مدرسه، الگو و برنامه‌ریزی صحیحی برای ارتقای نقش خانواده‌ها ندارد که این امر مستلزم گفت‌وگوهای فرهنگی از طریق رسانه‌ها، صدا و سیما و... و طراحی الگوهای

طراح بازی «انتخاب انرژی» در گفت‌وگو با «بهره‌وری ملی» مطرح کرد:

بازی «انتخاب انرژی»؛ گامی نوین در آموزش بهره‌وری انرژی

همچنین در انتخاب خودرو، کارت‌های مربوط به میزان مصرف بنزین و سرعت خودرو و نیز وجود دارد و بازیکنان باید تصمیم بگیرند که آیا به ظاهر و سرعت خودرو بیشتر توجه کنند یا به مصرف سوخت آن. در خانه‌های «انتخاب»، بازیکنان با تصمیمات مربوط به زندگی مواجه می‌شوند که بهره‌وری آن‌ها را افزایش یا کاهش می‌دهد. خانه‌های «وضعیت» نیز شرایطی را ایجاد می‌کنند که ممکن است بر بهره‌وری فرد یا جامعه اثر بگذارد. همچنین، انتخاب بین استفاده از خودرو یا دوچرخه از دیگر گزینه‌هایی است که به دانش‌آموزان کمک می‌کند تأثیر تصمیماتشان بر بهره‌وری را بهتر درک کنند.

چالش‌ها و پاداش‌ها در بازی چگونه طراحی شده‌اند تا انگیزه بیشتری به دانش‌آموزان

برای ادامه یادگیری و بهبود بهره‌وری دهد؟ پاداش و چالش‌های بازی بر اساس پول طراحی شده است. هر بازیکن در ابتدای بازی مبلغی پول دریافت می‌کند و در طول بازی، بر اساس انتخاب‌هایی که در مصرف انرژی انجام داده، پول پرداخت می‌کند. در پایان، بازیکنی که بیشترین پول را داشته باشد برنده است. دانش‌آموزان باید تلاش کنند با اتخاذ تصمیمات بهتر و بهره‌وری بیشتر، پول بیشتری نگه دارند. همچنین، در پایان بازی می‌توان به بازیکنانی که کمترین مصرف سوخت، انرژی خانگی یا مالیات کربن داشته‌اند، جوایزی اهدا کرد.

باز خورد معلمان و دانش‌آموزان در خصوص این بازی چگونه بوده است؟

در نسخه‌های مختلفی که از این بازی اجرا شده است، بازخوردهای مثبت و سازنده‌ای دریافت شد که به بهبود طراحی نهایی کمک کردند. معلمان شرکت‌کننده از این بازی آموزشی تقدیر کرده و آن را ابزاری مناسب برای آموزش صحیح مصرف انرژی به دانش‌آموزان دانستند.

ویژگی‌های یک مدرسه بهره‌ور و تأثیر آن بر عملکرد دانش‌آموزان چیست؟

مدرسه بهره‌ور، تأثیر بسزایی در پیشرفت فرد و جامعه دارد و معلمان و مدیران بهره‌ور نقش مهمی در این فرایند دارند و باید دانش‌آموزان را به درستی آموزش دهند تا اهمیت بهره‌وری را درک کنند.

حتی دریافت کنند. در قسمت‌هایی از صفحه بازی، گیت‌های «پمپ بنزین» و «پرداخت قبض انرژی» قرار دارد که بازیکنان هنگام عبور از این گیت‌ها باید کارت بنزین خریداری یا قبض انرژی خود را پرداخت کنند. در فصول خاصی، بازیکنان می‌توانند انتخاب کنند که به جای ماشین از دوچرخه استفاده کنند و با تاس ۶ وجهی و اعداد ۱ تا ۴ حرکت و از پمپ بنزین عبور کنند. با عبور از فصول مختلف، بازیکنان به ترتیب رسیدن به نقطه پایان، پولی دریافت می‌کنند. بازی زمانی به پایان می‌رسد که همه بازیکنان به نقطه پایان برسند یا کارت‌های ذخیره بنزین جامعه تمام شود. در پایان نیز مالیات کربن برای بنزین و انرژی مصرفی پرداخت می‌شود.

چه چیزی الهام‌بخش شما برای طراحی این بازی آموزشی بود؟

انرژی به‌عنوان یکی از نعمت‌های خدادادی در تمامی جنبه‌های زندگی ما جریان دارد و اهمیت مصرف صحیح انرژی برای حفظ محیط‌زیست و کاهش آسیب‌های زیست‌محیطی غیر قابل انکار است. این در حالی است که مدرسه، مهم‌ترین محل فرهنگ‌سازی است و بهترین روش آموزش نیز از طریق بازی است. کودکان و نوجوانان باید ارزش انرژی را درک کرده و استفاده بهینه از آن را بیاموزند. این بازی بهترین روش برای یادگیری بهره‌وری در مصرف انرژی از طریق بازی و سرگرمی است.

هدف اصلی این بازی چیست و چگونه به دانش‌آموزان کمک می‌کند که بهره‌وری خود را افزایش دهند؟

بازی «انتخاب انرژی» به‌منظور آشنایی دانش‌آموزان با مفهوم بهره‌وری انرژی طراحی شده است. این بازی به آن‌ها نشان می‌دهد که انرژی بخش مهمی از زندگی آن‌هاست و انتخاب‌های شخصی می‌تواند بر مصرف انرژی، قبض‌ها و تأمین سوخت تأثیر بگذارد. دانش‌آموزان با بازی در این شبیه‌سازی می‌فهمند که چگونه تصمیمات آن‌ها می‌تواند بر وضعیت کلی انرژی جامعه تأثیر گذار باشد. این بازی، برنامه‌ای آموزشی برای تجزیه و تحلیل انتقادی و حل مسئله است که دانش‌آموزان را برای درک مسائل مرتبط با انرژی و انجام انتخاب‌های صحیح در زندگی آماده می‌کند.

در خصوص مکانیزم‌های بازی و تأثیر آن‌ها بر بهره‌وری دانش‌آموزان توضیح دهید.

در طول بازی، دانش‌آموزان با انتخاب‌های مختلفی روبه‌رو می‌شوند که به آن‌ها امکان می‌دهد با فکر کردن و اتخاذ تصمیمات مناسب، بهره‌وری خود را افزایش دهند. در ابتدا، کارت‌های سیستم انرژی خانگی ارائه می‌شود که شامل منابع انرژی، سیستم‌های سرمایشی و عایق‌های مختلف می‌شود و هر کدام میزان مصرف متفاوتی دارند. بازیکنان می‌توانند با انتخاب صحیح، بهره‌وری خود را بهبود بخشند.

در راستای اهمیت آموزش مصرف بهینه انرژی به دانش‌آموزان، «بهره‌وری ملی» گفت‌وگویی با طراح بازی «انتخاب انرژی» انجام داده است. این بازی به‌طور خلاقانه مفاهیم بهره‌وری انرژی را در قالب یک شبیه‌سازی روزمره به دانش‌آموزان آموزش می‌دهد. در این گفت‌وگو زهرا رحمانی، طراح بازی «انتخاب انرژی»، از اهداف، چالش‌ها و تأثیرات این پروژه آموزشی می‌گوید و توضیح می‌دهد که چگونه این بازی می‌تواند به تغییر نگرش دانش‌آموزان نسبت به مصرف انرژی و تصمیم‌گیری‌های آگاهانه در زندگی کمک کند.

در خصوص بازی «انتخاب انرژی» و اهمیت آن در آموزش بهره‌وری انرژی توضیح دهید؟

آیا می‌توانید روزی را بدون وجود انرژی تصور کنید؟ همه ما در جنبه‌های مختلف زندگی مان به انرژی وابسته هستیم. گاهی بدون توجه به اهمیت انرژی، آن را بی‌رویه مصرف می‌کنیم و اثرات منفی استفاده نادرست از انرژی و سوخت‌های فسیلی بر محیط‌زیست را نادیده می‌گیریم. علاوه بر این، انرژی و سوخت‌های فسیلی محدودند و باید آن‌ها را برای نسل‌های آینده حفظ کنیم. انتخاب‌های هر فرد در باره مصرف انرژی می‌تواند تأثیر چشمگیری بر وضعیت کلی انرژی جامعه داشته باشد. از این رو، بازی «انتخاب انرژی» به‌عنوان شبیه‌سازی از زندگی روزمره، بر انتخاب‌های ما در زمینه مصرف انرژی تمرکز دارد. این بازی کمک می‌کند تا بازیکنان تأثیر تصمیمات شخصی‌شان بر مصرف انرژی را درک کنند؛ به‌طوری‌که یک سال از زندگی خود را در فصول مختلف مرور کرده و اثرات انتخاب‌هایشان را بر میزان مصرف انرژی ارزیابی و محاسبه می‌کنند.

نحوه و فرایند بازی را شرح دهید.

در ابتدای بازی، هر بازیکن مبلغ مشخصی پول دریافت می‌کند و باید سیستم انرژی خانه و خودرو خود را با توجه به میزان مصرف انرژی و محدودیت‌ها انتخاب کند. سپس بازیکنان با انداختن تاس ۸ وجهی که نشان‌دهنده حرکت ماشین است، با شروع از فصل بهار در خانه‌های بازی حرکت می‌کنند. «وضعیت» و «انتخاب» هستند؛ زمانی که بازیکنان روی این خانه‌ها قرار می‌گیرند، باید کارتی را به‌صورت تصادفی بردارند و دستورالعمل موجود روی کارت را اجرا کنند. این کارت‌ها موقعیت‌ها و انتخاب‌هایی برای بازیکن ایجاد می‌کنند که ممکن است مصرف انرژی و سوخت آن‌ها را تحت تأثیر قرار دهد یا نیاز باشد پولی پرداخت یا

فيلم بازی بهره‌وری

متن کامل گفت‌وگو

طراح بازی «قهرمان محله» در گفت‌وگو با «بهره‌وری ملی»:

آموزش احیای کسب‌وکارهای محلی با بازی «قهرمان محله»

اجتماع، منابع، هزینه و درآمد، مسئولیت نسبت به خانواده و محله، فعالیت‌های خیرخواهانه و بهره‌وری بستری برای تفکر و انتخاب‌گری فعالانه در حین بازی ایجاد شود.

هدف اصلی این بازی چیست و چگونه به دانش‌آموزان کمک می‌کند که بهره‌وری خود را افزایش دهند؟

هدف اصلی این بازی، آشنایی دانش‌آموزان با فعالیت‌هایی در اجتماع و محله است که سبب افزایش بهره‌وری می‌شود، مثل وسایل کم‌مصرف، انرژی، بازیافت، تولید داخلی، نظافت،

سیستم‌های آنلاین و... از طرفی، دانش‌آموزان طی بازی با انواع فعالیت‌های ضد بهره‌وری مانند استفاده بی‌رویه انرژی، استفاده از وسایل پلاستیکی، واردات بی‌رویه، عدم رعایت نظافت، تولید زباله و... که بهره‌وری را کاهش می‌دهد، آشنا می‌شوند. همچنین در طول بازی، دانش‌آموزان باید با استفاده از منابع مالی (فلک شخصی) فعالیت‌هایی را برای افزایش بهره‌وری و راه‌اندازی دوباره محله انتخاب کنند که با کمترین هزینه، بیشترین درآمد را برای آن‌ها ایجاد کند.

چه مکانیزم‌هایی در بازی وجود دارد که مستقیماً بر افزایش بهره‌وری دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد؟

در فرایند بازی دانش‌آموز در هر مکانی که قرار می‌گیرد، داستان تعطیلی آن مکان را می‌خواند. در داستان به زبان بچه‌ها توضیح داده شده چرا آن کسب‌وکار و خدمات تعطیل شده است که باز یکن با استفاده از منابعی که در به‌عنوان راهکار در اختیار دارد و پرداخت هزینه می‌تواند راهی را انتخاب کند که با افزایش بهره‌وری دوباره کسب‌وکار فعال شود. همچنین دانش‌آموز باید راهکار مناسب و با هزینه متناسب را انتخاب و با استفاده از منابع مالی موجود خود مکان‌ها را فعال کند. از خرید بی‌رویه خودداری کند و منابع را در راستای مأموریت‌ها و ایجاد بهره‌وری استفاده کند و از اسراف یا استفاده نامناسب از منابع جلوگیری کند. دانش‌آموز باید با استفاده از منابع مالی خود مکان‌ها را فعال کند.

پاداش‌ها در بازی چگونه طراحی شده‌اند تا انگیزه بیشتری به دانش‌آموزان برای ادامه یادگیری و بهبود بهره‌وری دهد؟

اقدامات دانش‌آموزان در این بازی طبق کارت‌های مأموریت و به شکل هدفمند انجام می‌شود و با مسائلی که به‌گونه‌ای در مشاغل مختلف جامعه ضد بهره‌وری هستند - که روزانه با آن‌ها درگیر هستند - آشنا می‌شوند.

مشخص شده و با در نظر گرفتن هزینه لازم و امتیاز کسب شده، منبع و روش خود را انتخاب می‌کند. هزینه را به بانک پرداخت کرده و کارت منبع و کارت مکان را برای خود برمی‌دارد و یک توکن برای فعال‌سازی مکان در زمین بازی قرار می‌دهد. در صورت نیاز بر اساس مأموریت محصول تولیدی آن مکان را نیز خریداری می‌کند. کارت‌های کوچکی به‌عنوان اجناس و خدمات مکان‌ها در بازی وجود دارد که بازیکنان با پرداخت هزینه می‌توانند آن‌ها را دریافت کنند و در راستای مأموریت‌ها استفاده کنند. بازیکن مکان‌های فعال شده را در ادامه بازی می‌تواند با انتخاب منابع دیگر به بهره‌وری بالاتری برساند و درآمد بیشتری هم کسب کند. بازیکنان در این بازی از مکان‌های فعال شده توسط دیگر اهالی محله نیز بهره می‌برند و به یکدیگر سود و درآمد می‌رسانند. همچنین در صورت کسب نصاب امتیاز لازم می‌تواند بهره‌ور وارد کند و از همیاری بهره‌های در زمین بازی استفاده کند. با اتمام کارت‌های مأموریت، بازی به پایان می‌رسد و بازیکن با بیشترین درآمد، برنده بازی خواهد بود.

چه چیزی الیهام‌بخش شما برای طراحی این بازی آموزشی بوده است؟

تیم تحقیقاتی ما از سال ۱۴۰۱، پروژه‌ای با عنوان «بهره‌وری خانواده، الگوها و سیاست‌ها» با همکاری سازمان ملی بهره‌وری ایران تعریف کرده بود. با مطالعه منابع مختلف و مصاحبه با صاحب‌نظران امر، روشن شد، فرزندان به‌عنوان یک کنشگر فعال در این عرصه می‌توانند وارد شوند و به بهره‌وری خانواده کمک کنند. پرورش تفکر بهره‌وری و انسان‌های بهره‌ور که در آینده در نقش‌های مختلف، بهره‌ورانه عمل کنند، جز با نهادینه‌شدن این امر، در دوران کودکی میسر نیست. همچنین طبق تحقیقات انجام شده، یادگیری مفاهیم از طریق بازی سریع‌تر و عمیق‌تر صورت می‌گیرد. آموزش از طریق خانواده و همبازی‌شدن والدین با فرزندان نیز، علاوه بر ایجاد یک محیط پر از شور و هیجان، لذت‌کنار هم‌بودن را در هم بردارد. با یک جست‌وجوی اولیه مشخص شد، بازی‌های بومی با رویکرد بهره‌وری وجود ندارد. بازی‌های موجود نیز صرفاً تفکر مادی‌گرایانه را ترویج داده و مؤلفه‌های تربیت اسلامی - ایرانی در آن‌ها نمود خاصی ندارد. بدین ترتیب وجود خلاء جدی در این حوزه برای ما کاملاً روشن شد. با تزیق تفکر بهره‌وری از طریق بازی، دانش‌آموزان می‌توانند به‌عنوان سفیران بهره‌وری در خانه و خانواده ایفای نقش کرده و نسبت به نوع انتخاب‌های خانواده نیز حساس شوند.

همچنین در یک پیمایشی که از طریق تیم طراحی ما، بین دانش‌آموزان دبستانی و دبیرستانی انجام شد، علاقه بچه‌ها به بازی‌هایی که در آن امکان انتخاب، تصمیم‌گیری، ساخت‌وساز و خرید و فروش وجود دارد، نشان داده شد. بدین ترتیب، سعی شده در این بازی با کنار هم قرار دادن مفاهیم خانواده، محله، مسجد،

لیلا داوودی زاده، نیلوفر عباسیان، اشرف السادات موسوی لقمان، تیم طراحی بازی در گفت‌وگو با «بهره‌وری ملی»، توضیح می‌دهند که این بازی با هدف آموزش مفاهیم بهره‌وری به دانش‌آموزان از طریق فعالیت‌های روزمره در یک محله فرضی طراحی شده است. آن‌ها معتقدند، بازی «قهرمان محله» یک بازی آموزشی خلاقانه است که با هدف آشنا کردن دانش‌آموزان با مفاهیم بهره‌وری، مدیریت منابع و نقش‌آفرینی در اجتماع طراحی شده است. به گفته طراحان بازی، این بازی با ترکیب داستان‌گویی، تصمیم‌گیری و استراتژی، به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا مفاهیم بهره‌وری را به شکلی سرگرم‌کننده و تعاملی یاد بگیرند.

در خصوص بازی «قهرمان محله» توضیح دهید.

بازی «قهرمان محله» با ارائه مفاهیمی ساده و جذاب به زبان دانش‌آموزان، آن‌ها را با مفاهیم پیچیده بهره‌وری آشنا می‌کند و به آن‌ها کمک می‌کند تا در زندگی روزمره خود تصمیم‌های بهتری بگیرند و نقش فعال‌تری در جامعه داشته باشند. این بازی که مناسب مناسب سن ۱۰+ در یک محله با شبیه‌سازی شرایط زندگی واقعی و در کنار کسب‌وکارهای مختلف انجام می‌شود. تعداد بازیکنان این بازی ۴ الی ۶ نفر پیشنهاد شده است.

در بازی «قهرمان محله» سلاک‌کنان با مصرف بی‌رویه، موجب تعطیلی مغازه‌ها و خدمات شده‌اند. آن‌ها پی می‌برند که فقط بچه‌ها می‌توانند دوباره این محله را راه‌اندازی کنند و این مأموریت ختیر را به کودکان می‌سپارند. بازیکن منابع مالی فلکش را هزینه می‌کند تا مکان‌های کسب‌وکار و خدمات محله را بهره‌ور کند. بدین ترتیب از آن مکان‌ها طی بازی با فروش کالا و خدمات کسب درآمد می‌کند. اینکه او چه انتخاب‌هایی داشته، با چه هزینه‌ای و از چه روش و منابعی برای بهره‌وری مناسب مکان‌ها استفاده می‌کند، هزینه و درآمد او را متمایز خواهد کرد.

نحوه و فرایند بازی را شرح دهید.

در روند بازی، بازیکن کارت‌های مأموریت را دریافت می‌کند و مطابق آن وقتی وارد مغازه موردنظر می‌شود باید منبع موردنیاز برای فعال‌سازی مجدد آن مکان را خریداری کند. کارت آن مکان را برمی‌دارد و قصه تعطیلی آن را می‌خواند. از داستان بازی علت تعطیلی و مشکلات آن مکان را دریافت می‌کند. سپس با خلاقیت خود و از بین کارت‌های منابع

مدرسه بهره‌ور

متن کامل گفت‌وگو

مدیرعامل انجمن بهره‌روری ایران در گفت‌وگو با «بهره‌روری ملی» عنوان کرد:

مدارس بهره‌ور؛ مسیر نوین پرورش نسل خلاق و توانمند

بهره‌روری ملی / ام‌ریم مهداد - مدرسه بهره‌ور، مفهومی نوین در نظام آموزشی است که هدف آن، تربیت دانش‌آموزانی خلاق، توانمند و آشنا به مهارت‌های اجتماعی و فردی است. «بهره‌روری ملی» در گفت‌وگو با سید حمید کلاتری، مدیرعامل انجمن بهره‌روری ایران، نقش و اهمیت بهره‌روری در مدارس، تأثیر آن بر موفقیت دانش‌آموزان، نقش خانواده‌ها و لزوم برنامه‌ریزی‌های کلان‌دولتی برای ارتقای بهره‌روری در نظام آموزشی را بررسی کرده است.

توجه به بهره‌روری را الزامی کنند. این برنامه‌ها باید با حمایت اتساق فکر ملی برای بهره‌روری مدارس و با مشارکت تمامی نهادهای مرتبط به مرحله اجرا برسد. تشکیل کارگروه‌های تخصصی در این زمینه و تدوین نقشه‌راه‌های مشخص نیز می‌تواند تأثیرگذاری این برنامه‌ها را بیشتر کند.

چگونه می‌توان انگیزه معلمان را برای بهره‌ور ساختن مدارس ارتقاء داد؟

برای ارتقای انگیزه معلمان، ابتدا باید به منزلت اجتماعی آن‌ها توجه شود. معلمان، اقشاری فرهیخته و ارزشمند در جامعه هستند و متأسفانه در سال‌های اخیر به دلایل مختلف، این جایگاه تضعیف شده است. دولت باید به مسائل رفاهی و معیشتی معلمان توجه ویژه‌ای داشته باشد. معلمی که دغدغه مالی و رفاهی دارد، نمی‌تواند با تمرکز و انگیزه کافی به بهره‌روری در آموزش توجه کند. وقتی معلمان از نظر مادی تأمین شوند، انگیزه بیشتری برای ارتقای بهره‌روری در مدارس خواهند داشت و می‌توانند نقش مؤثرتری در تربیت دانش‌آموزان ایفا کنند.

چه موانعی بر سر راه تبدیل مدارس سنتی به مدارس بهره‌ور وجود دارد؟

موانع بسیاری در مسیر تبدیل مدارس سنتی به مدارس بهره‌ور وجود دارد؛ از جمله کمبود نیروی انسانی متخصص و مدیران مناسب، عدم وجود تجهیزات و فناوری‌های لازم و ناکافی بودن برنامه‌ریزی‌های مؤثر، علاوه بر این، بودجه ناکافی یکی از چالش‌های بزرگ است. برای رفع این موانع، دولت باید به‌صورت جدی وارد عمل شده و با تأمین بودجه مناسب، زمینه‌های بهره‌روری در مدارس را فراهم کند.

نقش فناوری در ارتقای بهره‌روری مدارس چیست؟

فناوری به‌عنوان یک میانبر برای ارتقای بهره‌روری مدارس عمل می‌کند. با استفاده از فناوری‌های نوین، می‌توان سیستم آموزشی را کارا تر و مؤثرتر کرد. فناوری امکان آموزش از راه دور و انعطاف‌پذیری در زمان و مکان را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند. همچنین، استفاده از تکنولوژی به معلمان این امکان را می‌دهد که به‌صورت مداوم و بدون توقف با دانش‌آموزان در ارتباط باشند و کیفیت آموزش را ارتقاء دهند. با این حال، برای بهره‌روری حداکثری از فناوری، باید معلمان و دانش‌آموزان به‌طور کامل با این ابزارها آشنا شوند و امکانات لازم در دسترس آنان قرار گیرد.

بهره‌روری از خانواده و سپس مدارس آغاز می‌شود. اگر کشوری می‌خواهد به بهره‌روری توجه کند، باید از همان دوران ابتدایی به دانش‌آموزان اهمیت داده و روی تربیت آن‌ها سرمایه‌گذاری کند. مدارس بهره‌ور به گونه‌ای طراحی می‌شوند که دانش‌آموزانی خلاق، مسئولیت‌پذیر و توانمند پرورش دهند. وقتی این دانش‌آموزان در آینده وارد جامعه می‌شوند و در مشاغل و مسئولیت‌های مختلف قرار می‌گیرند، تلاش خواهند کرد تا بهره‌روری را در مجموعه‌های تحت مدیریت خود ارتقاء دهند. در واقع، یک جامعه بهره‌ور از تربیت درست اعضای آن در خانواده و مدارس شکل می‌گیرد.

نقش خانواده در مدارس بهره‌ور چیست؟

خانواده‌ها نقش بسیار مهمی در موفقیت مدارس بهره‌ور دارند. زمانی که خانواده‌ها و مدارس هر دو به بهره‌روری توجه کنند، به نقطه ایده‌آل خواهیم رسید. انجمن اولیاء و مربیان نیز خود یک بستر مناسب برای تعاملات بهره‌ورانه است. به جای اینکه این انجمن‌ها بر مسائل مالی یا کمبود بودجه متمرکز باشند، باید به دنبال همکاری‌های مشترک برای رشد و موفقیت دانش‌آموزان باشند. محصول این تعامل، دانش‌آموزانی خواهد بود که نه تنها از نظر تحصیلی موفق هستند بلکه توانایی مواجهه با چالش‌های زندگی را نیز کسب کرده‌اند.

چه اقداماتی باید در سطح کلان برای ارتقای بهره‌روری مدارس انجام شود؟

به نظر من، رئیس‌جمهور باید از وزیر آموزش و پرورش بخواهد که برنامه‌های روشن و مؤثری برای ارتقای بهره‌روری در مدارس طراحی و اجرا کند. این برنامه‌ها باید در تمامی سطوح آموزشی، از مدارس ابتدایی تا دبیرستان، گسترش یابد.

همچنین لازم است وزیر از معاونان خود بخواهد که در ابلاغ‌هایشان به مدیران استانی و مدارس،

تعریف شما از یک مدرسه بهره‌ور چیست؟

مدرسه بهره‌ور مکانی است که با اصول بهره‌روری پیوند دارد؛ به این معنا که تمام فعالیت‌های آن بر اساس بهره‌روری و بهینه‌سازی انجام می‌شود. این مدارس تلاش می‌کنند تا بهترین دانش‌آموزان را با بهترین روش‌های آموزشی پرورش دهند. در چنین مدرسه‌ای، فضای آموزشی نه تنها به موفقیت در امتحانات متمرکز نیست، بلکه تلاش می‌شود به‌طور همه‌جانبه به شخصیت، استعدادها و توانایی‌های دانش‌آموزان توجه شود.

در مدرسه بهره‌ور، دانش‌آموزان یاد می‌گیرند چگونه مسائل پیچیده را حل کنند، چگونه در جامعه فعال و مفید باشند و چگونه ارتباط مؤثری با دیگران برقرار کنند. این نوع مدارس به رشد فردی، اجتماعی و فکری دانش‌آموزان اهمیت می‌دهند و از معیارهای سطحی مثل نمره و امتحان فراتر می‌روند.

محصول و نتیجه یک مدرسه بهره‌ور چیست؟

نتیجه‌ای که از یک مدرسه بهره‌ور به دست می‌آید، تربیت دانش‌آموزانی است که بهره‌ور و توانا هستند. این دانش‌آموزان نه تنها مهارت‌های حل مسئله دارند بلکه مهارت‌های اجتماعی و فردی‌ای نیز در آن‌ها پرورش یافته است. آن‌ها قادرند به خوبی با دیگران ارتباط برقرار کنند، پرسش‌های به‌جا و مناسب بپرسند و توانایی انجام وظایف مختلف در جامعه را داشته باشند. این دانش‌آموزان معمولاً اهل تحقیق و مطالعه هستند و روحیه کار گروهی بالایی دارند که این‌ها از مهم‌ترین شاخص‌های موفقیت یک فرد در جامعه محسوب می‌شود.

ابعاد تأثیرگذار بر موفقیت دانش‌آموزان در مدارس بهره‌ور کدام است؟

تمام ابعاد و عناصر یک مدرسه بهره‌ور اهمیت دارد. از مدیریت و سیاست‌های آموزشی گرفته تا تجهیزات و برنامه‌های فوق برنامه، همه در موفقیت دانش‌آموزان نقشی کلیدی ایفا می‌کنند. مدیریت باید به بهره‌روری اعتقاد داشته باشد و برنامه‌های مشخصی برای ارتقاء آن طراحی و اجرا کند. این برنامه‌ها می‌توانند شامل کاهش هزینه‌ها، افزایش کیفیت آموزش و استفاده بهینه از منابع موجود باشند. به علاوه، تجهیزات مدرسه باید مدرن و مطابق با نیازهای آموزشی روز باشند تا بتوانند به دانش‌آموزان در مسیر یادگیری بهتر کمک کنند.

نقش نهاد آموزشی مدرسه در ارتقاء بهره‌روری ملی چیست؟

بررسی عملکرد وزارت آموزش و پرورش در حوزه بهره‌وری

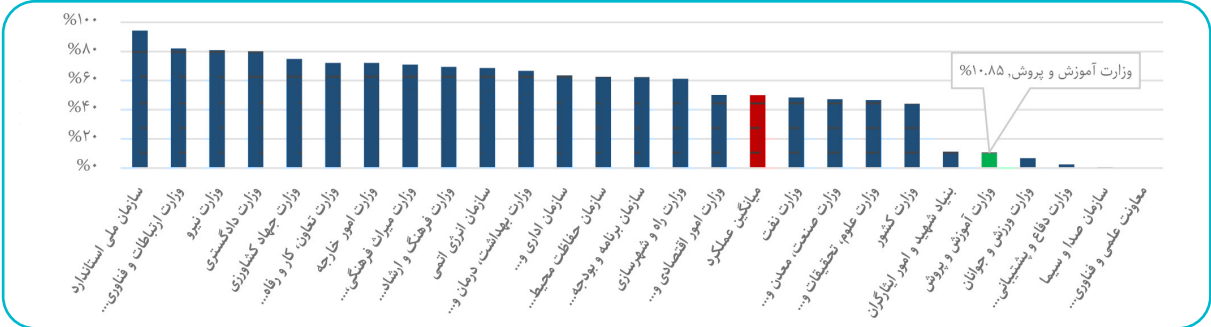
زهرای فاطمی
کارشناس برنامه‌ریزی، پایش و سنجش سازمان ملی بهره‌وری ایران

بهره‌وری و همچنین تعریف اقدامات پیشران و فعالیت‌های کلیدی ناظر بر مأموریت و خدمات مصوب، این دستگاه اجرایی مهم گام‌های مؤثرتری در این زمینه بردارد. (شکل ۱)

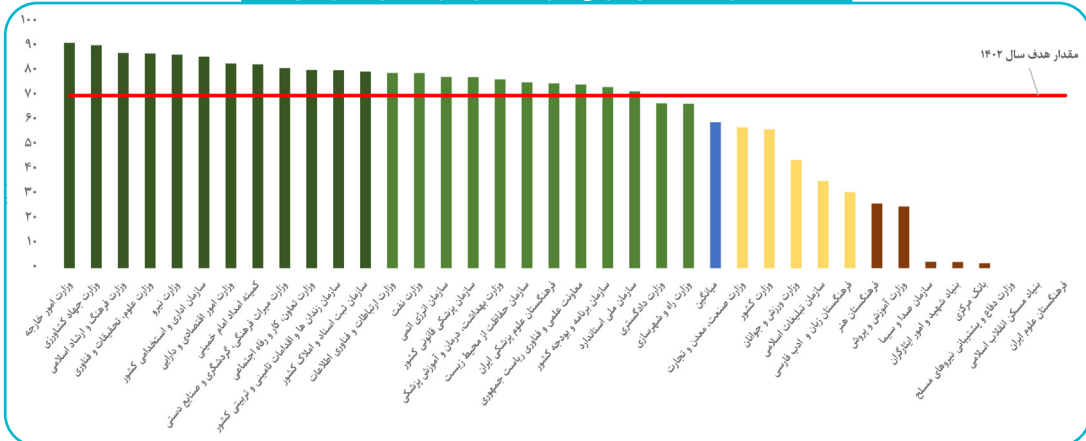
رتبه وزارت آموزش و پرورش در سال ۱۴۰۲ به دلیل مصوب‌نشدن برنامه ارتقای بهره‌وری در بین ۳۸ دستگاه اجرایی کشور، عدد ۳۲ را نشان می‌دهد. (شکل ۲) در هر صورت با پیشرفت برنامه ارتقای بهره‌وری سال ۱۴۰۲ آموزش و پرورش که بنا بود در اوایل سال جاری ابلاغ شود، در سطح تعیین مسائل اصلی دستگاه متوقف مانده است. اگرچه سند «شناسگرهای ارزشیابی نظام آموزش و پرورش و استانداردهای آن مصوب هشتصد و هشتاد و ششمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش»، دانش آموز محور بوده و نقشه راه واضحی برای بررسی چالش‌ها و مسائل بهره‌وری دستگاه پیش روی ما گذاشته است، دستگاه اصلی همچنان بر مسئله «عدم تناسب نیروی انسانی مورد نیاز با استخدام مبتنی بر آمایش سرزمینی» تأکید دارد. در سند مذکور تأثیر فعالیت‌های آموزشی و پرورشی مدارس به‌عنوان بازدهی (کارایی) لحاظ شده است. همچنین استانداردهای مرتبط با هر یک از سنجه‌ها مطابق مصوبه ۸۸۶ مورخ ۱۳۹۳/۰۷/۱۵ شورای عالی آموزش و پرورش و دولت موضوع ماده ۸۷ قانون برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه کشور به‌عنوان اهداف (اثر بخشی) فعالیت‌های آموزش و پرورش در نظر گرفته شده و به‌نظر می‌رسد یکی از مسائلی اولویت‌دار آموزش و پرورش فقدان «استاندارد ملی مدارس آموزش و پرورش در ایران» است. بنابراین معیارها و استانداردهای مربوط به استانداردهای ملی مدارس، با اولویت معیارهای «امنیت و سلامت جسمی و روانی»، «خدمات یادگیری»، «سنجش مستمر پیشرفت آموزشی - فرهنگی و ورزشی»، «خدمات یادگیری»، «سنجش مستمر پیشرفت تحصیلی» و «زمان آموزش» می‌تواند در دستور کار قرار گیرد. همچنین مدلی برای سنجش کارایی آموزش و پرورش طراحی شده است که اقدامات در خواستی در خصوص دریافت داده‌های مورد نیاز به‌عنوان نخستین گام در فرایند بهبود بهره‌وری، تاکنون بی‌نتیجه مانده است.

برگزاری اولین همایش ملی «آموزش و پرورش، ارتقای بهره‌وری، چالش‌ها، راهبردها و راهکارها» در آبان ماه سال ۱۴۰۲ با حضور اندیشمندان، پژوهشگران، استادان و مدیران کل و معاونان پژوهش و برنامه‌ریزی استان‌ها و مدیران مناطق آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران می‌توانست نویدبخش اهتمام جدی این وزارتخانه برای تحقق اهداف این دستگاه اجرایی در ارتقای بهره‌وری خود و کشور و برنامه‌ریزان توسعه باشد. شروع این جریان از برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه و پس از آن تکالیف دستگاه‌های اجرایی و نیروهای مسلح در بند (الف) ماده ۵ قانون برنامه ششم توسعه برای محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد و امتداد آن نیز ناظر بر تکالیف مندرج در ماده (۲) و ماده (۱۱۱) برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران بوده است. همکاران سازمان ملی بهره‌وری ایران نیز از این رویکرد امیدوارکننده وزارت آموزش و پرورش در مقوله بهره‌وری که می‌توانست گام بزرگی برای انجام تکالیف مندرج در ابلاغیه نظام‌نامه چرخه مدیریت بهره‌وری در شهریور ماه ۱۴۰۲ باشد، استقبال کردند. براساس این تکالیف، دستگاه‌های اجرایی باید ضمن تشکیل کمیته بهره‌وری و کارگروه تخصصی، برنامه‌های ارتقای بهره‌وری خود را مطابق با چارچوب محتوایی نظام‌نامه تهیه و برای بررسی و تصویب به سازمان ملی بهره‌وری ایران ارسال کنند. این سازمان پیگیرانه در صدد ایجاد تعاملات گسترده و مستمر با کمیته بهره‌وری وزارت آموزش و پرورش برآمد و امید داشت با توجه به کسب رتبه ۲۲ در بین ۲۶ دستگاه ملی کشور که با پیشرفت ۱۱ درصدی در استقرار چرخه مدیریت بهره‌وری در سال ۱۴۰۱ رخ داد و برگزاری دوره‌های آموزشی توانمندسازی متولیان بهره‌وری دستگاه‌ها، تشکیل جلسات مشترک با کمیته بهره‌وری به‌منظور تبیین مسائل

شکل ۱ - عملکرد دستگاه‌های اجرایی در چرخه ۱۴۰۱

شکل ۲ - عملکرد دستگاه‌های اجرایی کشور در استقرار چرخه مدیریت بهره‌وری ۱۴۰۲

شکل ۳ - امتیاز بهره‌وری وزارت آموزش و پرورش

به‌عنوان دو ابزار تسهیل‌کننده، طراحی و اجرا شده است. طرح مدرسه بهره‌ور تانیمه اول تابستان ۱۴۰۳ برای ۲۱۰ دانش‌آموز در مقاطع تحصیلی ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم، به‌صورت آزمایشی در ۳ مدرسه و ۱۱ کلاس برگزار شده است. تعداد دانش‌آموزان شرکت‌کننده در این دوره شامل ۱۸۰ دانش‌آموز مقطع متوسطه اول و دوم و ۳۰ دانش‌آموز مقطع ابتدایی است.

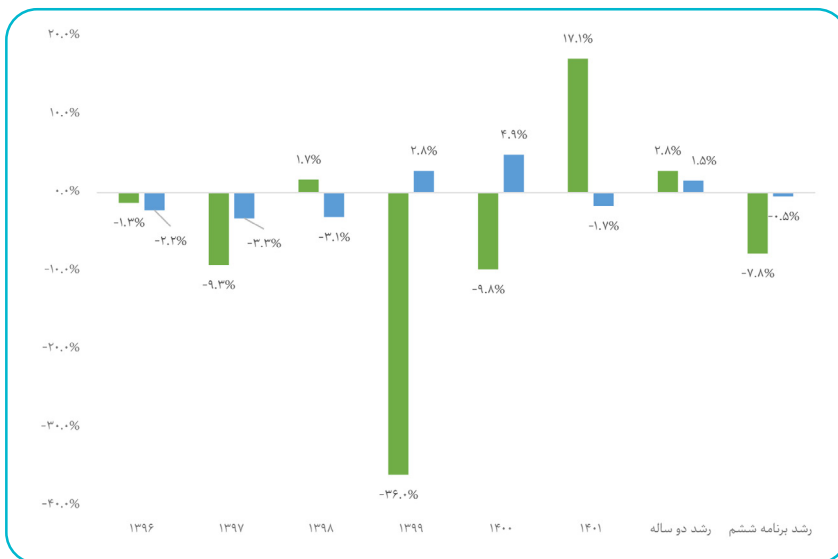
در پایان توجه به این موضوع که یکی از اصلی‌ترین نهادهای جامعه، آموزش و پرورش است و هر ساله منابع انسانی و مالی بسیاری از این طریق صرف تعلیم و تربیت دانش‌آموزان می‌شود، ضروری است و ارتقای بهره‌وری در آموزش و پرورش نه تنها به توسعه اقتصادی و اجتماعی منجر می‌شود، بلکه از طریق تربیت نیروی انسانی کارآمد، می‌تواند کارایی و اثربخشی را افزایش داده و موجب اعتدالی کشور در سطوح مختلف شود. ارتقای بهره‌وری آموزش و پرورش، می‌تواند تغییرات و پیشرفت‌های قابل ملاحظه‌ای در نرخ رشد اقتصادی کشور داشته باشد. اگر چه در سه دهه گذشته تلاش‌های قابل تقدیری از طرف مسئولان و دست‌اندرکاران نظام تعلیم و تربیت برای بهبود و اصلاح نظام آموزشی کشور به عمل آمده که خوشبختانه نتایج مثبت و مفیدی نیز بر جای گذاشته است، ولی همچنان این وزارتخانه کلیدی با چالش‌های جدی روبه‌رو است و برونداد آن در تراز جمهوری اسلامی ایران و پاسخگویی تحولات محیطی و نیازهای جامعه نیست. از این رو، تأکیدات حکیمانه رهبر فرزانه انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت تحول بنیادی در آموزش و پرورش با تکیه بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی - ایرانی و تدوین الگوی اسلامی - ایرانی برای تحول و پرهیز از الگوهای وارداتی، کهنه و تقلیدی محض، چراغ راه برون‌رفت از چالش‌های نظام آموزشی کشور است.

در این بین، دو تا از زیرمجموعه‌های وزارتخانه؛ سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس و شرکت کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان تعامل مسئولانه و سودمندانه‌تری با این سازمان داشته‌اند. هر چند طبق نظام‌نامه چرخه مدیریت بهره‌وری وظیفه راهبردی زیرمجموعه‌های دستگاه‌های اجرایی با ستاد آن دستگاه اجرایی است.

سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس در استقرار گام‌های چرخه مدیریت بهره‌وری، مسئله اصلی خود را احصاء کرده و در مقایسه با سایر زیرمجموعه‌های وزارتخانه، در استقرار چرخه مدیریت بهره‌وری امتیاز ۴۵/۷ را کسب کرده که امتیاز قابل قبولی است. (شکل ۳)

همچنین از سال ۱۳۹۹ موضوع ارزیابی بهره‌وری شرکت‌های دولتی و اتصال آن به نظام پرداخت پاداش اعضای هیئت مدیره و مدیران عامل شرکت‌های دولتی در قوانین بودجه سنواتی مورد تأکید قرار گرفته است و در سال ۱۴۰۲ برای ۳۱۱ شرکت دولتی کارنامه بهره‌وری صادر شده که پس از بررسی در کارگروه ارزیابی بهره‌وری شرکت‌های دولتی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در پنج سطح عالی، بسیار خوب، خوب، متوسط و ضعیف؛ در سطح متوسط قرار گرفته است. (شکل ۴)

از تعاملات سازنده دستگاه با سازمان ملی بهره‌وری ایران طرح «مدرسه بهره‌ور» است که با هدف گفت‌وگو با سازمان نوسازی و ترویج بهره‌وری از طریق نظام آموزش پایه و نهاد مدرسه، توسط سازمان ملی بهره‌وری ایران طراحی و با همکاری آموزش و پرورش، اجرا شده است. آگاهی بخشی در خصوص ضرورت انجام درست کارهای درست، معرفی ابزارهای بهبود عملکرد و اصلاح نگرش مبتنی بر بهره‌وری از اهداف این طرح به‌شمار می‌روند. به‌منظور تحقق اهداف مذکور، شیوه‌نامه مدرسه بهره‌ور و بازی‌های بهره‌وری

شکل ۴ - رشد شاخص کارایی کل عوامل تولید (برحسب ارزش ستانده) کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

رئیس گروه اعتباربخشی جواز و متخصصان بهره‌وری سازمان ملی بهره‌وری ایران عنوان کرد:

متخصصان بهره‌وری بازوی مشارکت و مردم‌سپاری سازمان در ترویج و آموزش مباحث بهره‌وری

سازمان ملی بهره‌وری ایران در سال‌های اخیر گام‌های مهمی در راستای تربیت و استفاده از متخصصان بهره‌وری برداشته است. این سازمان با همکاری سازمان بهره‌وری آسیایی و تدوین الزامات استاندارد، موفق به ایجاد نهاد صدور گواهینامه بین‌المللی متخصصان بهره‌وری شده است. به گفته فرزند زاکتی، رئیس گروه بخش اعتباربخشی جواز و متخصصان بهره‌وری، این اقدام موجب شده تا متخصصان بهره‌وری در ایران به طور رسمی و با استانداردهای بین‌المللی تأیید صلاحیت شوند.

ارزبایی عملکرد متخصصان بهره‌وری

رئیس گروه اعتباربخشی جواز و متخصصان بهره‌وری سازمان ملی بهره‌وری ایران به تشریح اقدامات این سازمان در زمینه تربیت و استفاده از متخصصان بهره‌وری پرداخت و گفت: سازمان بهره‌وری آسیایی در چشم‌انداز ۲۰۲۵ خود تصمیم به ایجاد طرح جدیدی با عنوان نهاد های صدور گواهینامه گرفته است. این سازمان با تدوین الزامات استاندارد، کشورهای عضو را به مراجع رسمی و قانونی برای تأیید صلاحیت متخصصان بهره‌وری از ملیت‌های مختلف تبدیل کرده است. وی توضیح داد که سازمان ملی بهره‌وری ایران نیز با رویکرد تحولی خود، طی برنامه‌های دو ساله موفق به استقرار نهاد صدور گواهینامه بین‌المللی متخصصان بهره‌وری شد و در نوامبر ۲۰۲۳ این اعتبارنامه را دریافت کرد.

وی در ادامه افزود: تا به امروز، ۶ دوره آموزشی برای متخصصان بهره‌وری توسط سازمان برگزار شده است. این دوره‌های ۳۲ ساعته شامل مباحثی مانند مدیریت ناب و کایزن، مدیریت فرآیند کسب و کار، حل مسئله و تفکر سیستمی، چرخه مدیریت بهره‌وری و حل مسئله خلاقانه بوده و تحت نظر اساتید مجرب و بازرهای به‌روز برگزار شده است.

رئیس گروه اعتباربخشی جواز و متخصصان بهره‌وری سازمان ملی بهره‌وری ایران تأکید کرد: آموزش یکی از گام‌های مهم در مسیر اخذ گواهینامه متخصصان بهره‌وری است و هر متقاضی باید این دوره‌ها را طی کند.

سازمان ملی بهره‌وری ایران در سال‌های اخیر گام‌های مهمی در راستای تربیت و استفاده از متخصصان بهره‌وری برداشته است. این سازمان با همکاری سازمان بهره‌وری آسیایی و تدوین الزامات استاندارد، موفق به ایجاد نهاد صدور گواهینامه بین‌المللی متخصصان بهره‌وری شده است. به گفته فرزند زاکتی، رئیس گروه بخش اعتباربخشی جواز و متخصصان بهره‌وری، این اقدام موجب شده تا متخصصان بهره‌وری در ایران به طور رسمی و با استانداردهای بین‌المللی تأیید صلاحیت شوند.

رئیس گروه اعتباربخشی جواز و متخصصان بهره‌وری سازمان ملی بهره‌وری ایران به تشریح اقدامات این سازمان در زمینه تربیت و استفاده از متخصصان بهره‌وری پرداخت و گفت: سازمان بهره‌وری آسیایی در چشم‌انداز ۲۰۲۵ خود تصمیم به ایجاد طرح جدیدی با عنوان نهاد های صدور گواهینامه گرفته است. این سازمان با تدوین الزامات استاندارد، کشورهای عضو را به مراجع رسمی و قانونی برای تأیید صلاحیت متخصصان بهره‌وری از ملیت‌های مختلف تبدیل کرده است. وی توضیح داد که سازمان ملی بهره‌وری ایران نیز با رویکرد تحولی خود، طی برنامه‌های دو ساله موفق به استقرار نهاد صدور گواهینامه بین‌المللی متخصصان بهره‌وری شد و در نوامبر ۲۰۲۳ این اعتبارنامه را دریافت کرد.

وی در ادامه افزود: تا به امروز، ۶ دوره آموزشی برای متخصصان بهره‌وری توسط سازمان برگزار شده است. این دوره‌های ۳۲ ساعته شامل مباحثی مانند مدیریت ناب و کایزن، مدیریت فرآیند کسب و کار، حل مسئله و تفکر سیستمی، چرخه مدیریت بهره‌وری و حل مسئله خلاقانه بوده و تحت نظر اساتید مجرب و بازرهای به‌روز برگزار شده است.

رئیس گروه اعتباربخشی جواز و متخصصان بهره‌وری سازمان ملی بهره‌وری ایران تأکید کرد: آموزش یکی از گام‌های مهم در مسیر اخذ گواهینامه متخصصان بهره‌وری است و هر متقاضی باید این دوره‌ها را طی کند.

استفاده از متخصصان بهره‌وری در دستگاه‌های دولتی

وی درباره استفاده از این متخصصان در دستگاه‌های دولتی اظهار کرد: افرادی که موفق به دریافت این گواهینامه شده‌اند، با توجه به ظرفیت و دانش این افراد و از طرف دیگر به دلیل محدودیت نیروی انسانی در سازمان ملی بهره‌وری ایران به منظور آموزش مباحث بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی و استان‌ها، بازوی مشارکت و مردم‌سپاری سازمان در راستای ترویج و آموزش مباحث بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های دولتی بوده است.

فرزند زاکتی خاطر نشان کرد: هر دستگاه و شرکت دولتی موظف است دوره‌های توانمندسازی بهره‌وری را برای اعضای کمیته بهره‌وری خود برگزار کند و این آموزش‌ها توسط متخصصان بهره‌وری انجام می‌شود و

هر دستگاه و شرکت دولتی موظف است دوره‌های توانمندسازی بهره‌وری را برای اعضای کمیته بهره‌وری خود برگزار کند

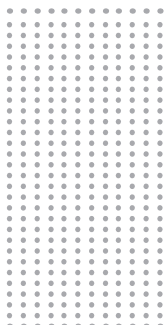
نقش متخصصان بهره‌وری در بهبود کارایی دستگاه‌های اجرایی

دستگاه‌های اجرایی

وی به نقش متخصصان بهره‌وری در بهبود کارایی دستگاه‌های اجرایی پرداخت و گفت: به کارگیری تکنیک‌های بهره‌وری نیازمند تخصص و مهارت است. از این رو، حضور این متخصصان به عنوان مشاور و مدرس می‌تواند به دستگاه‌ها کمک کند تا مسائل ناشی از ناپه‌وری را شناسایی و به درستی حل کنند. لازم به یادآوری است این موضوع در شرکت‌های دولتی نیز مورد توجه قرار گرفته است.

رئیس گروه بخش اعتباربخشی جواز و متخصصان بهره‌وری سازمان ملی بهره‌وری ایران همچنین بیان اینکه سال گذشته اعتبارنامه نهاد صدور گواهینامه متخصصان بین‌المللی بهره‌وری ایران (IPCB) توسط سازمان بهره‌وری آسیایی (APO) صادر شد، عنوان کرد: ایران پنجمین کشوری است که موفق به کسب این اعتبار شده است.

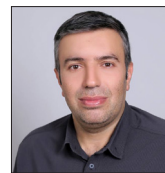
وی ضمن تأکید بر اینکه این اعتبارنامه نشان‌دهنده سطح بالای فرایندها و فعالیت‌های IPCC در حوزه تأیید صلاحیت حرفه‌ای است و از اهمیت بالایی بین کشورهای عضو سازمان بهره‌وری آسیایی برخوردار است. خاطر نشان کرد: مدت اعتبارنامه مذکور چهار سال است و در فواصل زمانی مشخص، APO به نظارت و ارزیابی فعالیت‌های IPCC می‌پردازد.

لزوم بومی سازی محتوای آموزشی بر اساس مأموریت‌های دستگاه‌ها

تحلیل اثربخشی و کارایی دوره‌های آموزشی بهره‌وری در گفت‌وگو با یک متخصص بهره‌وری

بهره‌وری ملی / مریم مهداد - «بهره‌وری ملی» در راستای بررسی اثربخشی دوره‌های آموزشی مرتبط با مدیریت چرخه بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی و استانی گفت‌وگویی با سید حامد موسوی‌راد، مدرس تأیید صلاحیت‌شده سازمان ملی بهره‌وری ایران، انجام داده است. در این مصاحبه، موسوی‌راد ضمن تشریح فرایند برگزاری دوره‌ها، به تحلیل نقاط قوت و ضعف آن‌ها پرداخته و پیشنهاداتی برای بهبود اثربخشی و کارایی دوره‌های آموزشی ارائه کرده است در ادامه بخشی از این گفت‌وگو را می‌خوانید.

**حضور سازمان‌های
مختلف در یک دوره
مشترک به دلیل
تفاوت مأموریت‌ها
و مسائل
دستگاه‌ها، کارایی
یادگیری را کاهش
می‌دهد**

قوت دوره‌ها می‌گویند: الزام دستگاه‌های بالادستی و سازمان ملی بهره‌وری به اجرای دوره‌ها توسط مدرسین تأیید صلاحیت‌شده، همکاری سازنده سازمان ملی بهره‌وری ایران و ناظران آن با دستگاه‌های متقاضی، وجود محتوای آموزشی آماده و برگزاری پیش‌آزمون و پس‌آزمون برای اندازه‌گیری سطح دانش افزوده شرکت‌کنندگان از نقاط قوت این دوره‌ها به‌شمار می‌آید. با این حال، موسوی‌راد مواردی همچون زمان‌بندی تصحیح سوالات پیش‌آزمون و آزمون‌نهایی را از جمله نقاط ضعف این دوره برمی‌شمارد. این متخصص بهره‌وری بر این باور است که نیاز به بومی‌سازی محتوای آموزشی با توجه به مأموریت‌های دستگاه‌های مختلف احساس می‌شود. همچنین تعداد زیاد شرکت‌کنندگان در هر دوره، کیفیت یادگیری را کاهش می‌دهد. علاوه بر این، حضور افراد از سازمان‌های مختلف در یک دوره مشترک به دلیل تفاوت مأموریت‌ها و مسائل دستگاه‌ها، کارایی یادگیری را تحت تأثیر قرار می‌دهد. حضور فیزیکی ناظران سازمان ملی بهره‌وری در هر دوره نیز زمان‌بر و هزینه‌بر است. وی برای رفع این نقاط ضعف ایجاد سامانه الکترونیکی برای برگزاری پیش‌آزمون و آزمون‌نهایی به صورت آنلاین، بومی‌سازی کاربرگ‌ها بر اساس نیاز هر دستگاه، و تعیین سقف تعداد شرکت‌کنندگان در هر دوره (حداکثر ۲۰ نفر) را پیشنهاد می‌دهد.

موسوی‌راد معتقد است: برگزاری دوره‌های اختصاصی برای هر دستگاه به جای برگزاری دوره‌های مشترک و امکان حضور آنلاین ناظران می‌تواند به بهبود فرایندها کمک کند. وی تأکید می‌کند که باید سهم هر دستگاه در ارتقای بهره‌وری کل کشور مشخص شود تا بر اساس آن، کاربرگ‌های بهره‌وری تکمیل شوند. همچنین، پیشنهاد می‌کند بعد از برگزاری دوره‌ها، ضروری است، مشاوره بهره‌وری برای تکمیل و تصحیح کاربرگ‌ها توسط مدرسان ارائه شود.

سید حامد موسوی‌راد، مدرس تأیید صلاحیت‌شده سازمان ملی بهره‌وری ایران، در خصوص فرایند فعلی برگزاری دوره‌های آموزشی سازمان ملی بهره‌وری توضیح می‌دهد که این فرایند شامل چند مرحله مهم است. ابتدا، مدرس تأیید صلاحیت‌شده توسط دستگاه متقاضی انتخاب می‌شود. سپس هماهنگی‌های لازم بین دستگاه، مدرس و سازمان ملی بهره‌وری ایران و ناظر آن انجام می‌شود. دستگاه متقاضی همچنین مسئول انجام امور پشتیبانی برای حضور مدرس و ناظر است. پیش از شروع دوره، پیش‌آزمون با هماهنگی مدرس برگزار می‌شود و سپس مدرس به ارائه محتوای آموزشی می‌پردازد. در نهایت، آزمون‌نهایی توسط سازمان برگزار شده و تصحیح آن نیز بر عهده سازمان ملی بهره‌وری است. پس از تصحیح آزمون، گواهی دوره توسط این سازمان صادر می‌شود.

وی معتقد است که دوره‌های آموزشی از دو جنبه اثربخشی و کارایی قابل تحلیل هستند. از جمله پیامدهای اصلی می‌توان به افزایش سطح دانش شرکت‌کنندگان در مورد بهره‌وری و نظام‌نامه چرخه مدیریت بهره‌وری اشاره کرد. یکی از مهم‌ترین اثرات این دوره‌ها نیز پیاده‌سازی نظام‌نامه و تکمیل صحیح کاربرگ‌های مرتبط است که نهایتاً به ارتقای بهره‌وری دستگاه‌ها منجر می‌شود. برای سنجش اثربخشی، لازم است نماگرهایی بر اساس این پیامدها و اثرات تعریف و اندازه‌گیری شود.

این متخصص بهره‌وری تأکید می‌کند: اگر چه برخی از این موارد، نظیر ارزیابی سطح دانش شرکت‌کنندگان از مفهوم بهره‌وری، در حال حاضر توسط سازمان اندازه‌گیری می‌شود، اما نیاز است نماگرهای بیشتری بر اساس اثرات تعریف‌شده، مورد سنجش قرار گیرند.

از نظر وی، کارایی دوره‌ها با توجه به خروجی‌های فرایند آموزش، مانند نفر-ساعت آموزش‌دیده، تعداد شرکت‌کنندگان و میزان کارهای گروهی در طول دوره قابل بررسی است. وی همچنین با شماره به نقاط

● از مهم‌ترین اثرات دوره‌های آموزشی پیاده‌سازی نظام‌نامه و تکمیل صحیح و در نهایت ارتقای بهره‌وری دستگاه‌هاست

مانند نفر-ساعت آموزش‌دیده، تعداد شرکت‌کنندگان و میزان کارهای گروهی در طول دوره قابل بررسی است. وی همچنین با شماره به نقاط

کتاب «دستنامه مدیریت بهره‌وری: مفاهیم، روش‌شناسی‌ها، ابزارها و کاربردها»

در سازمان‌های خصوصی و دولتی توصیه کرد. در این کتاب، ضمن تبیین ابعاد مختلف بهره‌وری به تشریح ضرورت و اهمیت آن در توسعه اقتصادی و پایدار پرداخته می‌شود و فرایند اندازه‌گیری، تحلیل، برنامه‌ریزی و بهبود بهره‌وری در قالب چرخه مدیریت بهره‌وری به‌طور کامل مورد بررسی قرار می‌گیرد.

برخی مدل‌های مهم اندازه‌گیری بهره‌وری مانند مدل‌های جامع بهره‌وری، مدل‌های با گرایش مالی، مدل‌های براساس توابع تولید و مدل اندازه‌گیری بهره‌وری سبز به‌طور کامل تبیین و با نمونه‌های مختلف مطالعاتی و اجرایی بررسی می‌شوند.

در ادامه ابزارهای تحلیلی و مقایسه‌ای مختلفی چون تحلیل روند، تجزیه عناصر و رویکردهای مقایسه‌ای بیان می‌شود و همچنین اشاره‌ای به تحلیل‌های جامع کیفی در قالب مدل‌های تعالی سازمان و چارچوب‌های مدیریت فرایند می‌شود. در پایان نیز چرخه برنامه‌ریزی بهره‌وری برای توسعه بهبود تشریح و برخی ابزارها و تکنیک‌های مهم بهبود بهره‌وری مرور می‌شود.

لازم به ذکر است که با تلاش مشترک سازمان ملی بهره‌وری ایران و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اکنون درس بهره‌وری به عنوان یک درس عمومی به تمامی رشته‌های دانشگاهی افزوده شده است و این کتاب به عنوان منبع این درس می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

بهره‌وری، کلید حفظ رقابت‌پذیری در سطوح سازمانی، ملی و ضامن دستیابی و نهادینه کردن توسعه پایدار است. مفهوم بهره‌وری طی سالیان متمادی گسترش یافته و امروزه طیف وسیعی از مسائل مربوط به هزینه و کیفیت را در برمی‌گیرد.

در دنیای امروز، بهره‌وری، کلید حفظ رقابت‌پذیری در سطوح سازمانی، ملی و ضامن دستیابی و نهادینه کردن توسعه پایدار است. حتی در فرهنگ اسلامی - ایرانی نیز فلسفه وجودی و زیستن انسان‌ها با معیار بهره‌وری و محک‌زدن آن است و لازم است به این معنا و مفهوم توجه بیشتری شود و با اتخاذ رویکردی بهره‌ورانه به بهینه‌سازی الگوهای تولید و مصرف در سطح خرد و کلان اقدام شود.

کتاب «دستنامه مدیریت بهره‌وری: مفاهیم، روش‌شناسی‌ها، ابزارها و کاربردها» به عنوان جامع‌ترین و به‌روزترین منبع فارسی در حوزه بهره‌وری، به تشریح مفاهیم پایه، روش‌شناسی‌ها و ابزارها بهره‌وری با دیدگاه کاربردی پرداخته است. ارائه مثال‌ها و نمونه‌های عملی از جمله ویژگی‌های این منبع است.

با توجه به توانمندی مؤلفان فرزانه و نظارت مستقیم سازمان ملی بهره‌وری ایران بر روند تهیه این کتاب، با اطمینان می‌توان این کتاب را به عنوان یک منبع قابل اعتماد و به‌روز برای آموزش بهره‌وری در مراکز علمی و دانشگاهی و همچنین بهره‌برداری

انتشارات سازمان

کتاب «بهره‌وری خانواده، الگوها و سیاست‌ها»

اسلامی - ایرانی است.

کتاب «بهره‌وری خانواده، الگوها و سیاست‌ها» در راستای مفهوم‌پردازی، تبیین راهکارها و سیاست‌ها برای در نظر گرفتن خانواده به عنوان یک کنشگر فعال و اثرگذار در حوزه بهره‌وری تدوین شده است. ارتقای بهره‌وری در سطح کشور، نیازمند یک عزم ملی و مشارکت عمومی است. ایجاد حرکتی در این وسعت نیازمند یک بستر شبکه‌ای است تا نحوه ارتباطات و تعاملات همه ذی‌نفعان بهره‌وری را مشخص و وظایف و مسئولیت‌های هر یک از اجزای این شبکه مشخص شود. روشن است که یکی از ذی‌نفعان و کنشگران اصلی این شبکه، خانواده‌ها هستند و سازمان ملی بهره‌وری ایران به عنوان یک سیاستگذار و هماهنگ‌کننده، وظیفه هم‌راستا و هم‌افزا کردن تلاش‌های اجزای این شبکه را بر عهده گیرد. در این کتاب، پس از تبیین مقدمه و کلیات موضوع، یک چارچوب مفهومی از بهره‌وری خانواده ارائه شده است. با توجه به گستردگی جوانب بهره‌وری و اهمیت فرهنگ اقتصادی خانواده، در ادامه کتاب روی بعد «بهره‌وری اقتصادی» تمرکز شده است. در ادامه، با تحلیل خلاءها

و شکاف‌ها از وضعیت عملکرد نهادها و موجود، وضعیت مطلوب دستگاه‌های اجرایی و نهادها، خصوصی و مردمی و همچنین راهکارها و الزامات اجرایی مرتبط با آن‌ها تبیین شده است.

خانواده به عنوان سلول بنیادین پیکره جامعه و اجتماع در خلق و تقویت فرهنگ بهره‌وری اهمیت زیادی دارد. وقتی صحبت از پیشرفت اقتصادی - اجتماعی جامعه می‌شود، نهاد خانواده به عنوان واحد برنامه‌ریزی، کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد و از اثرات و پیامدهای اصلاح آن غفلت می‌شود. «بهره‌وری خانواده» در عرصه‌های مالی و اقتصادی، سلامت، زمان، استعداد، منابع طبیعی و ... می‌تواند معنادار

بوده و خروجی‌های قابل‌اندازه‌گیری داشته باشد. علاوه بر این، اثر بخشی خانواده منوط به تعاملات اجتماعی، میزان همدلی، همبستگی، اتحاد درون این نهاد و به تعبیری «بهره‌وری اجتماعی» خانواده است.

به عنوان نمونه، آنچه برای نسل امروز از فرهنگ اقتصادی خانواده بازنمایی می‌شود، شاید همان خانواده‌ای است که در بهزیستی کامل بسر می‌برد و از تمام امکانات و الزامات زندگی مرفه، برخوردار است؛ این در حالی است که خانواده آرمانی در گذشته، برخوردار از سبک زندگی فعال، پویا و نمود کامل نهاد بهره‌ور در حوزه‌های مختلف تولید، مصرف و ...

بوده است. گرچه این مفهوم برخاسته از ادبیات مدرن اقتصاد و مدیریت است، اما توصیه‌ها و برنامه‌های عملی برای جاری‌سازی بهره‌وری در زندگی روزمره، هماهنگ و همسو با مفاهیم دینی و سبک زندگی

شاخص خدمات سرمایه در اقتصاد ایران

جدول (۱)، نمادهای به کار رفته در شکل (۱) را معرفی می‌کند.

نماد	تفسیر
P_0^{tB}	قیمت دارایی با عمر صفر (دارایی نو) در ابتدای دوره t
δ	نرخ استهلاک دارایی
W^{tB}	موجودی خالص در ابتدای دوره t که در قیمت‌های سال مرجع ارزش گذاری شده است
K^{tB}	موجودی مولد در ابتدای دوره t که در قیمت‌های سال مرجع ارزش گذاری شده است
K^t	موجودی مولد در اواسط دوره t در قیمت‌های سال مرجع قبل از در نظر گرفتن کاهش کارایی در طول دوره t؛ به عبارتی، $K^t = K^{tB} + I^t/2$
f^t	قیمت خدمات سرمایه (هزینه استفاده از یک واحد سرمایه) در دوره t
i^{t*}	نرخ تغییر در قیمت دارایی واقعی در دوره t
r^{t*}	نرخ بازده واقعی در دوره t
ρ^t	نرخ تورم
$\mu_{i,t}$	هزینه استفاده از یک واحد سرمایه I در دوره t.

جدول ۱- نماد متغیرها جهت محاسبه خدمات سرمایه

شاخص خدمات سرمایه کل اقتصاد

شکل (۲)، شاخص خدمات سرمایه برای کل فعالیت‌های اقتصادی طی دوره (۱۱ ساله ۱۴۰۱-۱۳۹۱) را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، روند تغییرات خدمات سرمایه تا سال ۱۳۹۸ صعودی بوده و پس از آن به صورت نزولی درآمد است. شاخص خدمات سرمایه (موجودی سرمایه به کار رفته در فرایند تولید با در نظر گرفتن کاهش در کارایی سرمایه) پس از سال ۱۳۹۸ سیر نزولی پیدا کرده است. راکد ماندن سرمایه به واسطه تشدید شرایط تحریمی ایران یکی از دلایل رخداد این پدیده می‌تواند باشد.

همچنین، با شیوع کووید-۱۹ در ابتدای سال ۲۰۲۰ (اواخر سال ۱۳۹۸) و متأثر شدن زنجیره‌های تأمین در سراسر دنیا در کنار تحریم‌ها علیه ایران، شرایط اقتصادی در ایران با مشکلات بیشتری مواجه شده است.

جذب سرمایه در فعالیت‌های اقتصادی از سال ۱۳۹۶ به بعد بافت سرعت مواجه بوده است که با روند کاهنده افزایش در شاخص‌های موجودی سرمایه و موجودی مولد سرمایه قابل مشاهده است.

تشدید افت جذب سرمایه برای سال‌های ۱۳۹۸ به بعد با شدت بیشتری همراه بوده است. ایران نه تنها در به کارگیری مولد سرمایه در بخش‌های اقتصادی طی این دوره با مشکل مواجه بوده است، بلکه در سال‌های اخیر راکد بودن سرمایه بخش‌های مختلف اقتصادی به شدت مشاهده می‌شود.

نجمه ساجدیان فرد - کارشناس بهره‌وری: سنجه‌های بهره‌وری ابزار مناسبی برای ارزیابی روند رشد کشورها هستند. به منظور محاسبه سنجه بهره‌وری خدمات سرمایه، به سری‌های قیمت و مقادیر خدمات سرمایه نیاز است. اندازه‌گیری نهاده سرمایه با خدمات سرمایه در محاسبات بهره‌وری، سبب تجزیه و تحلیل بهتر می‌شود. در این یادداشت بعد از ارائه روش شناسی مربوط به سنجش خدمات سرمایه، خدمات سرمایه محاسبه شده در اقتصاد ایران به تفکیک بخش‌های مختلف اقتصادی در قالب یک سری زمانی ارائه می‌شود.

در یک فرایند تولید، نیروی کار، سرمایه و نهاده‌های واسطه با هم ترکیب می‌شوند تا یک یا چند سستانده تولید کنند. سنجه‌های بهره‌وری، سستانده را به نهاده تولید مرتبط می‌کنند. در محاسبات بهره‌وری، نهاده سرمایه با خدمات سرمایه اندازه‌گیری می‌شود که سنجه مناسبی برای نهاده سرمایه در تجزیه و تحلیل بهره‌وری است. از این رو، محاسبه سنجه بهره‌وری سرمایه، نیازمند سری‌های قیمت و مقادیر خدمات سرمایه است.

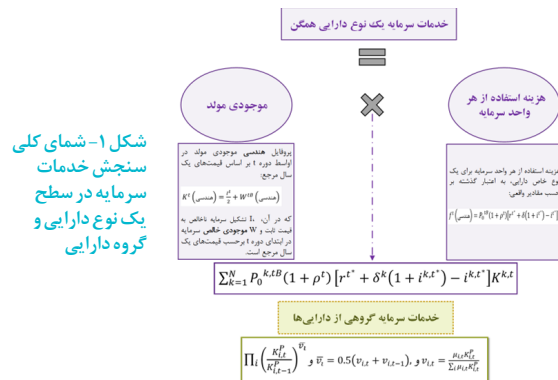
برای هر نوع از دارایی، جریانی از خدمات مولد از موجودی انباشته سرمایه‌گذاری‌های گذشته وجود دارد. این جریان خدمات مولد، خدمات سرمایه یک نوع (تک) دارایی نامیده می‌شود و سنجه مناسب نهاده سرمایه برای تحلیل تولید و بهره‌وری است. باید توجه داشت که از نظر مفهومی، خدمات سرمایه یک کمیت یا مفهوم فیزیکی را منعکس می‌کند و نباید با مفهوم ارزش یا قیمت سرمایه اشتباه گرفته شود. برای درک بهتر مفهوم خدمات سرمایه، یک ساختمان اداری را در نظر بگیرید. جریان خدمات یک ساختمان اداری، حفاظت در برابر باران، آسایش و خدمات ذخیره‌سازی است که ساختمان در طول یک دوره معین به پرسنل ارائه می‌دهد.

با توجه به تأکید بر شاخص خدمات سرمایه، نیاز است که بین مفهوم موجودی (ناخالص) سرمایه، موجودی مولد و خدمات سرمایه تمایز قائل شد. منظور از موجودی ناخالص، موجودی دارایی‌های بازمانده از سرمایه‌گذاری گذشته و بازار ارزش گذاری شده به قیمت خریدار کالاهای سرمایه‌ای جدید دوره جاری است. در حالی که خدمات سرمایه مفهومی است که از دو مؤلفه مقداری و قیمتی تشکیل شده است. مؤلفه مقداری خدمات سرمایه، موجودی مولد و مؤلفه قیمتی خدمات سرمایه همان هزینه استفاده از هر واحد سرمایه است. مؤلفه مقداری خدمات سرمایه، جریان خدمات مولد دارایی است که در تولید به کار می‌رود. مقدار خدمات سرمایه مبین یک مفهوم فیزیکی (کمی) است که نباید با مفهوم ثروت سرمایه اشتباه گرفته شود. موجودی ثروت سرمایه همان موجودی خالص سرمایه است.

در ادامه به پیاده‌سازی سنجش خدمات سرمایه یک نوع دارایی و تجمیع‌سازی گروهی از دارایی‌ها در سنجش خدمات سرمایه اقتصاد ایران پرداخته می‌شود. سپس خروجی و خدمات سرمایه محاسبه شده در اقتصاد ایران به تفکیک بخش‌های مختلف اقتصادی در قالب یک سری زمانی ارائه می‌شود.

پیاده‌سازی سنجش خدمات سرمایه

شمای کلی محاسبه خدمات سرمایه یک نوع دارایی و تجمیع‌سازی گروهی از دارایی‌ها به همراه فروض به کار برده شده در شکل (۱) ارائه شده است.

۳ مقایسه خدمات سرمایه چهار گروه فعالیت اقتصادی

شکل (۳) شاخص خدمات سرمایه و شکل (۴) رشد این شاخص را در چهار گروه اقتصادی شامل کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری، نفت و گاز، صنایع و معادن و خدمات در دوره ۱۳۹۱-۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

از میان چهار گروه فعالیت اقتصادی، مشاهده می‌شود که در طول این دوره ۱۱ ساله، خدمات سرمایه بخش کشاورزی با نرخ حدودی ۳ درصد رشد داشته و در مقابل، بخش نفت و گاز سیر نزولی با نرخ حدود ۳ درصد داشته است. این در حالی است که به واسطه نقش پررنگ نفت و گاز در اقتصاد ایران، نزولی بودن خدمات سرمایه این بخش اقتصادی به خصوص در سال‌های اخیر به کل اقتصاد با شدت بیشتری تسری یافته است. از این رو، شاهد کاهش خدمات سرمایه کل اقتصاد از سال ۱۳۹۸ به بعد بوده‌ایم. همچنین اگرچه خدمات سرمایه بخش کشاورزی بیش از سایر بخش‌های اقتصادی طی سال‌های اخیر بوده است، اما با توجه به منابع طبیعی مرتبط با این بخش اقتصادی در ایران و همچنین شرایط اقلیمی، پیشنهاد می‌شود که روی توسعه بخش صنایع و معادن ایران سرمایه‌گذاری شود.

همچنین، در نرخ رشد بخش نفت و گاز از سال ۱۳۹۳ منفی شده و در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۸ شدیدترین افت‌ها را داشته است. علاوه بر این بخش، رشد بخش صنایع و معادن نیز از سال ۱۳۹۹ منفی شده است. اگرچه دو بخش اقتصادی دیگر رشد خدمات سرمایه مثبت داشته‌اند، رشد این دو بخش در سال‌های اخیر کم و حدود ۲ درصد و کمتر بوده است.

۴ جمع‌بندی

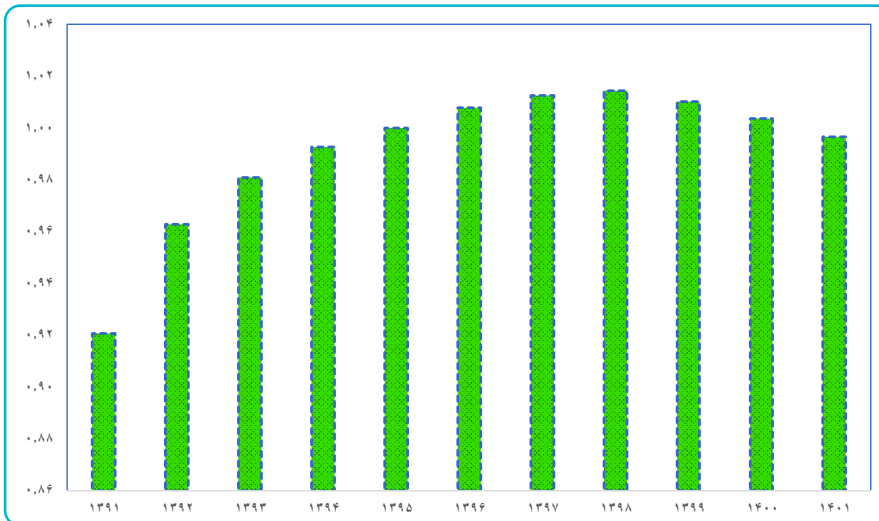
خلاصه‌ای از نتایج مربوط به شاخص خدمات سرمایه در اقتصاد ایران به شرح زیر است:

«شاخص خدمات سرمایه - موجودی سرمایه به کار رفته در فرایند تولید با در نظر گرفتن کاهش در کارایی سرمایه - پس از سال ۱۳۹۸ سیر نزولی پیدا کرده است. «راکد ماندن سرمایه به واسطه تشدید شرایط تحریمی ایران یکی از دلایل رخداد این پدیده می‌تواند باشد.

«با شیوع کووید ۱۹ در ابتدای سال ۲۰۲۰ (اواخر سال ۱۳۹۸) و متأثر شدن زنجیره‌های تأمین در سراسر دنیا در کنار تحریم‌ها علیه ایران، شرایط اقتصادی در ایران با مشکلات بیشتری مواجه شده است.

«در طول این دوره ۱۰ ساله، خدمات سرمایه بخش کشاورزی با نرخ حدودی ۳ درصد رشد داشته و در مقابل، بخش نفت و گاز سیر نزولی با نرخ حدود ۳ درصد داشته است. «به واسطه نقش پررنگ نفت و گاز در اقتصاد ایران، نزولی بودن خدمات سرمایه این بخش اقتصادی به خصوص در سال‌های اخیر به کل اقتصاد با شدت بیشتری تسری یافته و شاهد کاهش خدمات سرمایه کل اقتصاد از سال ۱۳۹۸ به بعد هستیم.

«اگرچه خدمات سرمایه بخش کشاورزی بیش از سایر بخش‌های اقتصادی در سال‌های اخیر بوده است، اما با توجه به منابع طبیعی مرتبط با این بخش اقتصادی در ایران و همچنین شرایط اقلیمی، پیشنهاد می‌شود که روی توسعه بخش صنایع و معادن ایران سرمایه‌گذاری شود.

شکل ۲- شاخص خدمات سرمایه کل فعالیت‌های اقتصادی در دوره ۱۳۹۱-۱۴۰۱

شکل ۳- شاخص خدمات سرمایه گروه‌های کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری، نفت و گاز، صنایع و معادن و خدمات در اقتصاد ایران در دوره ۱۳۹۱-۱۴۰۱

محتن کامل گزارش

هدف پژوهش:

ارائه تصویری از روند رتبه جهانی دانشگاه‌های کشور در سالهای اخیر

شناسایی و دسته‌بندی عوامل موثر بر روند رتبه جهانی دانشگاه‌ها

خرده‌ماده‌های سیاستی اهمیت رتبه‌بندی:

پیش‌تاز در عرصه تولید علم جهانی، از لوازم اقتدار ایران

قرارگرفتن در جایگاه الهام بخشی و مرجعیت علمی در منطقه و جهان اسلام

تقویت دیپلماسی علمی کشور در عرصه جهانی

مراقبت از خطر تقلید شدن و فاصله گرفتن از ظرفیت‌های اختصاصی و الهام بخش دانشگاه

عوامل موثر بر روند رتبه دانشگاه‌ها در ایران

کاهش مرادوات بین المللی دانشگاه‌ها و اساتید با مجامع علمی جهان (عامل بازدارنده)

کاهش انگیزه اساتید و دانشجویان برای پرداختن به امور علمی با توجه به مشکلات اقتصادی و تحولات اجتماعی (عامل بازدارنده)

نهضت توسعه فناوری و نوآوری و زیست بوم دانش بنیان در کشور (عامل پیش‌رکن)

سیاست‌ها و اقدامات پیشنهادی برای ارتقای رتبه دانشگاه‌ها

تمرکز بر ایجاد برند بین‌المللی برای چند دانشگاه منتخب

پایبندی به شایسته‌سالاری در انتصابات و ارتقا در راستای حفظ انگیزه اساتید

اتصال و پیوستگی حرکت دانش‌بنیان در کشور با سازوکارهای داخلی دانشگاه‌ها (مانند آیین‌نامه ارتقا)

توسعه ارتباطات بین‌الملل دانشگاه و حضور در شبکه‌های علمی بین‌المللی و صنعتی موثر در شهرت دانشگاه

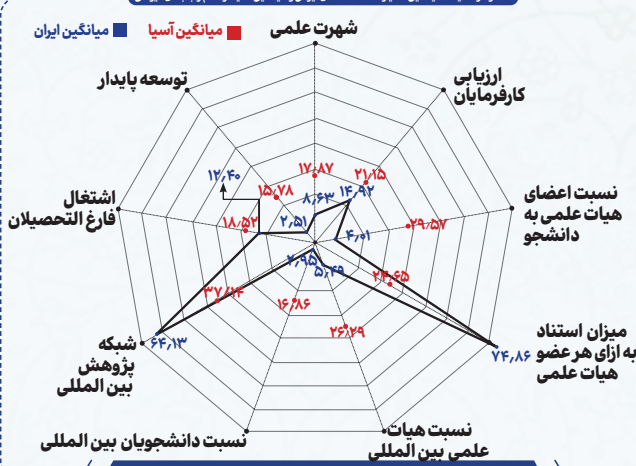
توجه به کیفی سازی مقالات و مقالات و محققین پر استناد

اتصال کامل حمایت‌ها به عملکرد اساتید و رفع محدودیت سقف حمایت‌ها برای محققین برتر بین‌المللی

برنامه‌ریزی تامین منابع و درآمدهای ارزی برای هزینه‌های خارجی جهت حفظ مرادوات بین‌المللی

تشکیل گروه‌های رصد و ارزیابی در دانشگاه‌ها و ارائه پیشنهادهای اقدامات اهرمی موثر در بهبود رتبه

تعیین مسیر بلوغ رتبه‌بندی آی‌اس‌سی در مسیر ایجاد تدریجی یک هویت مستقل و در عین حال معتبر و مقبول

نقاط قوت وضعف نسبی دانشگاه‌های کشور

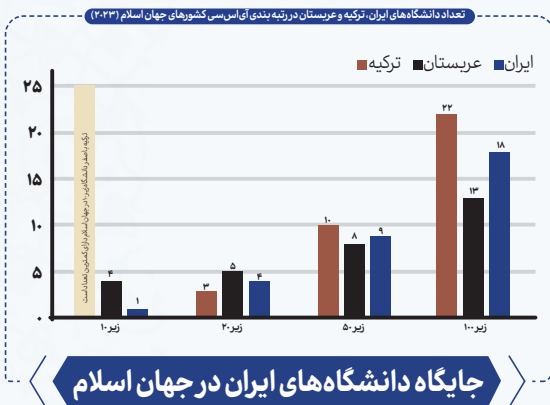
تعداد مقالات و استنادات، سنجه‌های امتیازآور برای دانشگاه‌های کشور با عملکردی بهتری از متوسط آسیا.

شهرت علمی و ارزیابی کارفرمایان، نسبت دانشجویان و هیات علمی بین‌المللی، پژوهشگران پر استناد، برندگان جوایز علمی خاص، سنجه‌های با امتیاز کم برای دانشگاه‌های کشور

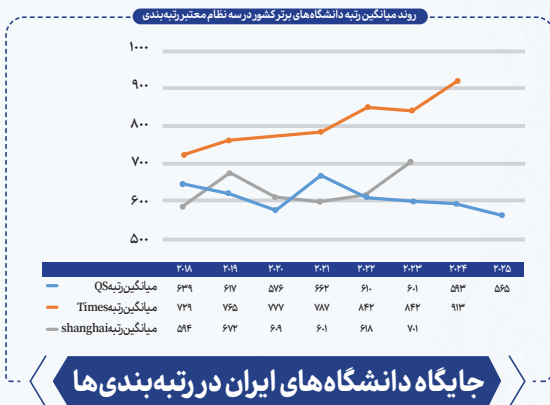

دانشگاه‌های ایران در رتبه‌بندی‌های بین‌المللی

سازمان ملی بهره‌وری ایران
NATIONAL PRODUCTIVITY ORGANIZATION OF I.R. IRAN

جایگاه دانشگاه‌های ایران در جهان اسلام

جایگاه دانشگاه‌های ایران در رتبه‌بندی‌ها

میانگین رتبه دانشگاه‌های ایرانی در سال‌های اخیر در کنونی به‌سودوسی در رتبه‌سوزی شایستگی‌های رتبه‌نویسی داشته است

عربستان با ۴ دانشگاه ۱۰ زیر ۱۰۰ در جهان اسلام دارای بیشترین تعداد دانشگاه با رتبه تک رقمی و ترکیه با ۲۲ دانشگاه زیر ۱۰۰ بیشترین دانشگاه‌های زیر ۱۰۰ را داراست

دینفعان رتبه‌بندی دانشگاه‌ها

دبیر تحریریه: مریم مهداد
جلد و گرافیک: حمید عینی خراسانی
همکاران این شماره: مهدیه شاه‌جمالی، زهرا قمی، مینو ابراهیمی و رکبانی
نجمه ساجدی‌بان فرد، فرزاد نژادکتی

صاحب امتیاز: سازمان ملی بهره‌وری ایران
مدیر مسئول: میر سامان پیشوائی
مدیر اجرایی: محمد ابراهیمی
سر دبیر: وحید اقدسی

ماهنامه سازمان ملی بهره‌وری ایران
شهر یور ماه ۱۴۰۳ - شماره ۵۲

نشانی: تهران، خیابان بهشتی، نبش خیابان میر عماد، شماره شانزدهم، طبقه سوم

تلفن: ۰۲۱-۴۲۳۹۱۷۰۲

کد پستی: ۱۵۸۷۷۷۳۴۹۹

شماره: ۰۲۱-۴۲۳۹۱۷۰۲

ایمیل: mahnameh@npo.gov.ir

وبسایت

www.npo.gov.ir

کانال بله